

မိသားစုအိတ်ဖျက်သိ/မိသားစုဆုံး ဒီး
ဟံင်မိသိမိအတင်ခွဲတင်ယာ်တဖန် -
အိတ်ဖျက်တုသးနံင်

မဲ SOUTH DAKOTA

လၢ IDEA, တၢ်နီၤဖး (ဂ) တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအမီၤလၢ
လၢတၢ်နီၤလီၤကျဲၤယူၤဆိ အတၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤအဂီၢ်

တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဝဲၤကျိၤ

ဟံၣ်ဖိဃီဖိအတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်
တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါလၢ
တၢ်ဖဲးတၢ်မၤအကျိအကျဲအတၢ်ဒိသဒါတဖၣ်အဂီၢ်

ဒ်လါဒံၣ်စဲဘၣ် 3 သီ, 2004 အတၢ်ဘျီမၤဂ့ၤထီၣ်
ပှၤနီၢ်တၢ်ဂၤစုၣ်စုၣ်အိၣ်ဒီးကွဲၣ်တဖၣ်အဂီၢ်
တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့သဲး (IDEA 2004)
အစၢအိၣ်ဝဲအသိးန့ၣ်, မိၢ်ပၢ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်
ဖဲတၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆိအံၤ ဘၣ်တၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၤအီၤန့ၣ်လီၤ.
တၢ်ဘျၢလၢခံကတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ဟံၣ်လီၤအီၤ
ဖဲလါစဲးပထုဘၣ် 28 သီ, 2011 ခီဖျိ U.S. ကူၣ်သ့ဝဲကျိၤ
လၢကမၤလၢပွဲၤထီၣ် တၢ်ဘျၢသဲးအသိအဂီၢ်လီၤ.
လၢန့ၣ်အမဲၣ်ညါ, ကီၢ်စဲၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ ဖဲအဆၢဖိ 24:14
အံၤဘၣ်ထွဲဒီး အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသၢနီၣ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤစ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ.

ဝံသးစူၤကွၢ်သမံသမိးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲး
ဒီးနမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်သံကွၢ်တဖၣ် မ့တမ့ၢ် လိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤ
လၢကန့ၢ်ပၢ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်အံၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟ့ၣ်လီၤကီၢ်စဲၣ်
တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆိအတၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်န့ၣ်,
ဆဲးကျိးတၢ်ကရၢကရိလၢအဘၣ်တၢ်ကွဲးရဲၣ်လီၤဟံၣ်အီၤ
ဖဲလံာ်တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါအံၤအလီၢ်ခံကတၢ်
တဖျၢၣ်လၢ်လၢ်တက့ၢ်.

တၢ်အံၤမ့ၢ်ဝဲ South Dakota ကူၣ်သ့ဝဲၤကျိၤသန့
လၢကဟ့ၣ်လီၤတၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤ ဆူပုၤခဲလၢ်
လၢတအိၣ်ဒီးတၢ်ကွၢ်တလီၤ ကလုာ်ဒုၣ်အတၢ်လီၤစၢၤ, ဖံးဘျၢ်လွဲၣ်,
တၢ်န့ၣ်, တၢ်ဘျၢ်တၢ်ဘါ, မုၢ်ခွါ, က့ကွဲၣ်, တၢ်လီၤစၢၤလီၤသ့ၣ်,
မ့တမ့ၢ် ထံကီၢ်တၢ်လီၤစၢၤ ဒ်ကီၢ်စဲၣ်တၢ်ဘျၢ်သဲး (SDCL 20-13)
ဒီးကီၢ်စၢၤဖျိၣ်တၢ်ဘျၢ်သဲး (1964 ထံဖိကီၢ်ဖိခွဲးယၢ် တၢ်ဘျၢ်ခိၣ်သ့ၣ်
VI, 1973 တၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်က့သဲး ဒ်တၢ်ဘျၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်အီၤအသိး, ဒီး
1990 ပုၤအမဲၤရကၤဖိလၢအိၣ်ဒီးက့ကွဲၣ်တဖၣ်အဂီၢ်သဲး)
အိၣ်ဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၢ်တဖၣ်

တၢ်ကတိၤလၢညါ	ii
တၢ်ဟ့ၣ်ခိၣ်ညါလီၤ	1
မိၢ်ပၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ.....	3
တၢ်ကွဲးဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါဆိ	5
တၢ်သမံသမိးမၤကွၢ် တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါတဖၣ်.....	6
တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ အတၢ်ခူသ့ၣ်	7
တၢ်ဘျါဆဲး တၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဘျီဘိၣ် အတၢ်ယုထၢတဖၣ်	15
မိၢ်ပၢ်ခၢၣ်စးတဖၣ်	34
နီၣ်တၢ်စုၣ်စုၣ် ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤတၢ်တိာ်ကျဲၤ အတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတပတီၢ်ဘၣ်တပတီၢ်.....	36
ဝီၢ်သြဲ.....	37
ဆူညါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအဂီၢ်	40

တၢ်ကတိၤလၢညါ

ဖိသၢ်အိၣ်ဖျၢၣ်သီ/ဖိသၢ်ဆံး ဒီးဟံၣ်ဖိသီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်
အိၣ်ဖျၢၣ်တၢ်သၢ်နီၣ် ဖဲ South Dakota အံၤဟံၣ်ဖျါထီၣ်
န့ၣ်ဒီးဟံၣ်ဖိသီဖိအတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်
ဒ်အဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အီၤခီဖျိ ကီၢ်စၢ်ဖျိတၢ်ဘျၢသဲး တၢ်နီၤဖး (ဂ)
- ပုၤနီၢ်တဂၤစုၣ်စုၣ်လၢအအိၣ်ဒီးကွဲးတဖၣ်အဂီၢ်
တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့သဲး (IDEA) န့ၣ်လီၤ. IDEA
အံၤပုၤဃုာ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်မၤစၢၤ
လၢတၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆိအတၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤ
လၢဖိသၢ်လၢအကြၢးတဖၣ် စးထီၣ်လၢအိၣ်ဖျၢၣ်အကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

လံာ်တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါတဘျီအံၤ
မ့ၢ်လံာ်တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါအဖိးသဲး
ဘၣ်ဃးနတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်
လၢကီၢ်စၢ်ဖျိအတၢ်သိၣ်တၢ်သီအဖိလၢန့ၣ်လီၤ.
တၢ်ကတိၤတနီၤန့ၣ် ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်နတကသ့ၣ်ညါလီၤတံၢ် မ့တမ့ၢ်
တၢ်ကစူးကါအီၤလီၤလီၤဆီဆီန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အယံ,
လံာ်မံၤဖျါၣ်လၢတၢ်မၤသ့ထီၣ်အီၤ ဒီးတၢ်မၤက့ၣ်အီၤတဖၣ်အံၤ
ဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါအခီပညီ ဖဲဝီၢ်ဩအပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤမူဒါခိၣ် လၢအမၤသကိးတၢ်ဒီးနဟံၣ်ဖိသီဖိအံၤ
ဟ့ၣ်ဆူၣ်ဟ့ၣ်ဖး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဆူညါတဖၣ်သ့ဝဲ
လၢကမၤစၢၤန့ၣ်ဒီးနကနၢ်ပၢၢ်နတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်အဂီၢ်လီၤ.
အဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးအကျိၤအကျဲတဖၣ် လၢန့ၣ်ဒီးနဟံၣ်ဖိသီဖိ
ဟံၣ်ဖျိမၤသကိးတၢ်ဒီးပုၤအိၣ်ဒီးကံၢ်စီတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်သ့ဝဲ

လၢကမၤစၢၤတုၤထီၣ်ဘဲး
န့ၣ်အတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်တၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်အဂီၢ်လီၤ.

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသၢနံၣ်

တၢ်ဟ့ၣ်ခိညါလီၤ

တၢ်နီၤဖး (၈) အကျိၤအကျဲၤ လၢအမ့ၢ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသၢနံၣ် ဖဲ South Dakota အံၤဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤ ဃုၣ်ဒီးတၢ်ပညိၣ်လၢ ကမၤအါထီၣ် ဟံၣ်ဖိဃီဖိအတၢ်ပၣ်ဃုၣ်ဂီၢ် ဒီးဟ့ၣ်လီၤ မိၢ်ပၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲလီၤတံၢ် ဖဲတၢ်ဖိးတၢ်မၤအပတီၢ်တပတီၢ်စုၣ်စုၣ် စးထီၣ်လၢတၢ်ခိၣ်ဆၢ တုၤဃီဆူတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤလီၤတံၢ်လၢ **မိၢ်ပၢ်တဖၣ်**အတၢ်ပၤဃုၣ်တၢ်ခဲခိၣ်ကဲန့ၢ်မူဒါ ဖဲအဖိတၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤအပူၤန့ၣ် ဒုးကဲထီၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ တၢ်ကဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ **မိၢ်ပၢ်တဖၣ်** ဘၣ်ဃးတၢ်ဒီသဒါတဖၣ် လၢအဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တုၤလံအီၤ ဒ်သိးကဒီသဒါအီၤ ဒီးအဖိအဂီၢ်လီၤ. တၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ်မၤသကိးတၢ်ဖဲ တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤဃုၣ်ဆိအကျိၤအကျဲၤ လၢဖိသၣ်အိၣ်ဖျဲၣ်သီ ဒီးဖိသၣ်ဆဲးတဖၣ်အဂီၢ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်မုၢ်သးမၤကလီၤန့ၣ် ဒီးန့ၣ်ဟံၣ်ဖိဃီဖိဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်**မိၢ်ပၢ်**တၢ်ဂၤအသိးန့ၣ်, တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ညိၣ်န့ၣ်တဖၣ်အံၤ ပၣ်ဃုၣ်ဒီး -

- တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢကဃုထၢ လၢကဟံၣ်ဖျိၣ်မၤသကိးတၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ်မၤသကိးတၢ် ဖဲအိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသၢနံၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ ဖဲ South Dakota အပူၤ,
- တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢကဟံၣ်ဖျိၣ်မၤသကိးတၢ် ဒ်ပုၤမၤတၢ်ဖိ လၢအမၤသကိးတၢ်ဒီးန့ၣ် ဒ်န့ၣ်မုၢ်လၢဟံၣ်ဖျိၣ်မၤသကိးတၢ်အီၤအသိး,
- တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢကဒီးန့ၣ်ဘၣ် **တၢ်ဃုသ့ၣ်ညါမၤကွၢ်, တၢ်သမံသမိးထံတဖၣ်, တၢ်သမံသမိးမၤကွၢ်တဖၣ်,** တၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤ ဒီးတၢ်ဆီတလဲတဖၣ်လၢ အဘၣ်တၢ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံၣ်သးအီၤ လၢန့ၣ်အဂီၢ် လၢကျိၣ်လၢန့ၣ်တၢ်အီၤ မ့တမ့ၢ် လၢန့ၣ်တၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျိးအကျိၤအကျဲၤလၢ အညီလၢန့ၣ်ဂီၢ်,
- တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ ကဂ့ၢ်လီၤတၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤတဖၣ် လၢတအိၣ်ဒီးတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ် လၢတၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤလၢန့ၣ်ဘၣ်သးအီၤ,

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်

- တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ ကဒီးန့ၣ်ဘၣ် **တၢ်သမံသမိးထံဒီးတၢ်သမံသမိးမၤကွၢ်** လၢအဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်, **ကံၤဖီတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အါမံၤ** တချုးလၢတၢ်စးထီၣ် IFSP တၢ်အိၣ်ဖျဲၣ်အခါ,
- တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ ကဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤဃုၤဆိအတၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤ လၢနဖိ ဒီးနဟံၣ်ဖိဃီဖိ ဒ်အဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်အိၤဖဲ **နီၢ်တၢ်ကၤစၢ်စၢ်ဟံၣ်ဖိဃီဖိ တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤအတၢ်တိၤကျဲၤ (IFSP)** အပူၤ ဖဲမ့ၢ်ကြးဝဲဘၣ်ဝဲလၢတၢ်နီၤဖး (ဂ) အဖီလၢအခါ,
- တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ **တၢ်ဃုၤသ့ၣ်ညါမၤကွၢ်, တၢ်သမံသမိးထံ, တၢ်သမံသမိးမၤကွၢ်, IFSP အတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၤ တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤမၤဘၣ်လိာ်တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤ ဒီးတၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်အတၢ်ဒိသဒါတဖၣ် လၢတအိၣ်ဒီးအဘူးအလဲ,**
- တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ တစူးကါနပဒိၣ်အတၢ်မၤစၢၤတဖၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်အုၣ်ကီၤ မ့တမ့ၢ် နီၢ်တၢ်ဂၤပၤတၢ်အုၣ်ကီၤ လၢကဟ့ၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤဃုၤဆိအတၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤတဖၣ်အဂီၢ်,
- တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ ကဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ကွဲးဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါဆိ ချုးဆၢချုးကတီၢ် တချုးတၢ်ဆၢန့ၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဂ့ၢ်လိာ် တၢ်ဆိတလဲ ဖဲတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်, **တၢ်သမံသမိးထံ** မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟံၣ်လိာ်ဟံၣ်ကျဲၤနဖိ, မ့တမ့ၢ် ဖဲတၢ်ဟ့ၣ်လီၤ တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤနဖိ မ့တမ့ၢ် နဟံၣ်ဖိဃီဖိအပူၤ,
- တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢကဒီးန့ၣ်ဘၣ် တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤတဖၣ် ဖဲနဖိ **န့ၣ်ဆၢခိၣ်ဃၢၤလိာ်ကတီၢ်** လၢအကြးအဘၣ်ဒီးနဖိတဖၣ်,
- တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢတၢ်ကဟံးန့ၣ်ကါ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ **အဟံၣ်ဖျါထီၣ်နီၢ်ကစၢ်သ့တဖၣ်** လၢတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအပူၤ, ဒီး
- တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ ကတီၣ်ထီၣ် တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်, ဟံၣ်ဖျိမၤသကိးတၢ် ဖဲတၢ်ကျဲၤဘၣ်လိာ်, ဒီးဃုထီၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်လၢတကွၢ်မၢ်တၢ် ဒ်သိးကဘျါဆ့ **မိၢ်ပၢ်**ပုၤဟ့ၣ်တၢ်မၤစၢၤအတၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဘျီလိာ်သးတဖၣ်အဂီၢ်.

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်

တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢအဘၣ်တၢ်မၤနီၣ်ဃၢ်အီၤလၢထးအမဲၣ်ညါန့ၣ်,
န့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ တၢ်ကဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်
တၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်အတၢ်ဒိသဒါလီၤတံၢ်တဖၣ်
လၢအိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဖီလၢန့ၣ်လီၤ. တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်အံၤ
ပၣ်ဃုာ်ဒီး - မိၢ်ပၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ, တၢ်ကွဲးဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါဆိ, တၢ်သမံသမိး
တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါတဖၣ်, တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအတၢ်ခူသ့ၣ်, တၢ်ဘျါဆဲးတၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဘျီလိာ်
အတၢ်ဃုထၢတဖၣ်, ဒီးမိၢ်ပၢ်ခၢၣ်စးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒိသဒါတခါစုာ်စုာ်အံၤ
ဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်အီၤလၢလၢအံၤန့ၣ်လီၤ.

မိၢ်ပၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ

တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲအိၣ်ပညီမၢ်ဝဲ - (1) တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်
လၢလၢပျဲပျဲဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ အဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ
လၢတၢ်ဒီးန့ၢ်ဟံၣ်နတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ လၢနီၣ်ကစၢ်ကျိာ် မ့တမ့ၢ်
လၢတၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျဲၤအကျိၤအကျဲအဂၤ, (2) နနီၣ်ပၢ် ဒီးအၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်
လၢလံာ်တၢ်ကွဲး ဒ်သီးကမၤတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ လၢတၢ်ဒီးန့ၢ်ဟံၣ်နတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ,
ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲအလံာ်ဒိအံၤ ဟံၣ်ဖျါဝဲထီၣ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ ဒီးတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါတဖၣ်
အတၢ်ကွဲးရဲၣ် (မ့ၢ်အိၣ်တခါခါ) လၢတၢ်ကဟံၣ်ဖျါထီၣ်အီၤ
ဒီးပုၤလၢတၢ်ကဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအံၤအအိၣ်, (3) နနီၣ်ပၢ်လၢတၢ်ဒီးန့ၢ်
တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲအံၤ မ့ၢ်တၢ်မုာ်သးမၤကလီၤ လၢန့ၣ်အိၣ်တကပၤ
ဒီးတၢ်ပတုာ်အီၤသ့လၢအဆၢကတီၢ်တကတီၢ်လၢလၢ, ဒီး (4)
တၢ်မ့ၢ်ပတုာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲန့ၣ်, တၢ်ပတုာ်အံၤ တၢ်ဟံးက့ၤအရူတဖၣ် (အဒိ -
တၢ်အံၤတဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ဖိးတၢ်မၤလၢအကျဲထီၣ်သး တချုးတၢ်ပတုာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ.)

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်

နတၢ်ကွဲးဟ့ၣ်ပျဲၤအံၤ တၢ်ကဘၣ်ဒီးန့ၣ်အီၤ တချုးလၢ -

1. တၢ်အံၤထွဲကွၢ်ထွဲ တၢ်ဃုသ့ၣ်ညါအကျါအကွၢ်တဖၣ်
လၢအဘၣ်တၢ်စူးကါအီၤဒ်သိးကဆၢတံၢ်ဝဲလၢ နဖိအံၤ
ဘၣ်တၢ်တယာ်ကွၢ်အီၤ လၢအအိၣ်ဒီးကွဲးကွၢ်အဂီၢ်,
2. တၢ်သမံသမိးထံ ဒီးတၢ်သမံသမိးမၤကွၢ်နဖိ လၢတၢ်မၤအီၤခဲလၢၣ်,
3. တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤဃုဆိအတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ လၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤနဖိ,
4. ပဒိၣ်အတၢ်မၤစၢၤတဖၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်အုၣ်ကီၤတဖၣ် မ့တမ့ၢ်
နီၣ်တဂၤပၤတၢ်အုၣ်ကီၤအံၤ ဘၣ်တၢ်စူးကါအီၤ, ဒီး
5. တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါလၢ အဟံၣ်ပနီၣ်နီၣ်ကစၢ်သ့.

နမ့ၢ်တဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲၤလၢ 1-3 လၢထးအဖီလၢာ်ဘၣ်န့ၣ်,
တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤဃုဆိအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ ပှၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်အံၤ
ကမၤတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးလါလၢအကြးအဘၣ် ဒ်သိးကမၤလီၤတံၢ်ဝဲလၢ န -

1. သ့ၣ်ညါလီၤတံၢ်ဘၣ်ဃး **တၢ်သမံသမိးထံ**ဒီး**တၢ်သမံသမိးမၤကွၢ်**နဖိ မ့တမ့ၢ်
တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤအတၢ်အိၣ်သး လၢတၢ်ဒီးန့ၣ်အီၤသ့, ဒီး
2. သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၤလၢ နဖိအံၤတဒီးန့ၣ်ဘၣ် **တၢ်သမံသမိးထံ**
ဒီး**တၢ်သမံသမိးမၤကွၢ်**မ့တမ့ၢ် တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ
ဖဲတၢ်မ့ၢ်တဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲၤအခါ.

တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ တစူးကါတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်အကျါအကွၢ်တဖၣ်လၢ IDEA
အတၢ်နီၤဖး (ဂ) မ့တမ့ၢ် တၢ်နီၤဖး (ခ) အဖီလၢ လၢကဒိဆၢခိၣ်ရဲၣ်
နတၢ်ဂ့ၢ်လီၤလၢကဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲၤ လၢတၢ်လိၣ်ဘၣ်အီၤ
လၢတၢ်နီၤဖးအံၤအဖီလၢာ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢန့ၣ်အမဲၣ်ညါ, ဒ်**မိၢ်ပၤ**လၢအိၣ်ဒီးဖိ လၢအကြးအဘၣ် ဖဲအိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်
တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဖီလၢတဂၤအသိးန့ၣ်, နဆၢတံၢ်လၢ နဖိ မ့တမ့ၢ်

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသၢနံၣ်

နဟံၣ်ဖိဃီဖိအဂၤတဖၣ်အံၤ ကတူၢ်လိာ် မ့တမ့ၢ်
ဂ့ၢ်လိာ်တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤအတၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤတခါလၢလၢ်
လၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤအဖီလၢ် ဖဲအဆၢကတီၢ်တကတီၢ်လၢလၢ်
ဒ်ကီၢ်စဲၣ်တၢ်ဘျုးသဲးစးအိၣ်အသိးသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.
နဂ့ၢ်လိာ်တၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤဒ်အံၤတဖၣ် ဖဲနတူၢ်လိာ်ဆိအီၤဝံၤအလီၢ်ခံသ့ဝဲ
လၢတအိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ် လၢတၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိအတၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤ
လၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤအဖီလၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်မိၢ်ပၢ်လၢအိၣ်ဒီးဖိလၢဘၣ်တၢ်ဆုၢ်ခီအီၤ ဖဲတၢ်နီၤဖး (ဂ) အဖီလၢ်အသိးန့ၣ်,
နဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤနၤ တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ
တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤလၢဟံၣ်ဖျါထီၣ်နီၢ်ကစၢ်သ့အတၢ်ခူသ့ၣ် ပၣ်ဃုာ်ဒီး
လံာ်တၢ်ကွဲးဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ ဒီးတၢ်ကွဲးဟ့ၣ်ပျဲ အတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်
လၢကလံာ်လိာ်သကိးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤ လၢခၢၣ်းစကရၢတဖၣ်အကျါ ဒ်ကီၢ်စၢၤဖျိာ်
ဒီးကီၢ်စဲၣ်တၢ်ဘျုးသဲးစးအိၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ. (ကွၢ်တၢ်နီၤဖးဖဲ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤ
အတၢ်ခူသ့ၣ်တက့ၢ်)

တၢ်ကွဲးဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါဆိ

တၢ်ကွဲးဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါဆိအံၤ တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤဆိနၤ ယဲၣ်သီ
တချုးတၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးတၢ် ဒီး-မ့တမ့ၢ်
ခၢၣ်စးကရၢ ဆုၢ်န့ၣ် မ့တမ့ၢ် ဂ့ၢ်လိာ်လၢကစးထီၣ် မ့တမ့ၢ် လဲလိာ် တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်,
တၢ်သမံသမီးထံ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟံၣ်လိာ်ဟံၣ်ကျဲၤနဖိ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟ့ၣ်လီၤနဖိ မ့တမ့ၢ်
နဟံၣ်ဖိဃီဖိလၢ
တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိအတၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤအကြးအဘၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါအံၤ ကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်လီၤတံၢ် လၢလၢပျဲပျဲ
ဒ်သိးကဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ဘၣ်ဃး -

1. တၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢ တၢ်ဆုၢ်န့ၣ်လီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဂ့ၢ်လိာ်အီၤ,
2. တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢတၢ်ဟံးထီၣ်ဖိာ်ထီၣ်တၢ်မၤ, ဒီး

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသၢနံၣ်

3. တၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်အတၢ်ဒိသဒါတဖၣ် လၢတၢ်ဒီးန့ၢ်အီၤသ့
ဖဲတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဖီလၢ်, ပၣ်ဃုာ်ဒီး တၢ်ကျဲၤဘၣ်လိာ်အတၢ်ကွဲးဖျါ,
တၢ်ကဘၣ်တီၣ်ထီၣ် ကီၢ်စံၣ်အအတၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်
ဒီးတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၢ် အတၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်ဒ်လဲၣ်,
ဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်ပနီၣ်တခါလၢ်လၢ် လၢတၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်အဖီလၢ်.

တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါအံၤ ကဘၣ်မ့ၢ် -

1. တၢ်ကွဲးအီၤလၢကျိၣ်လၢကမ့ၢ်န့ၢ်ပၢ်အီၤ ဒီးဟ့ၣ်လီၤအီၤလၢ **နနီၢ်ကစၢ်ကျိၣ်**
မ့တမ့ၢ် တၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျါအကျိၤအကျဲၤ နစူးကါအီၤ
ဖဲလၢတၢ်အံၤတမ့ၢ်တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲလၢတၢ်ကမၤအီၤအခါန့ၢ်လီၤ.
2. **နနီၢ်ကစၢ်ကျိၣ်** မ့တမ့ၢ် တၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျါအကျိၤအကျဲၤအံၤ
မ့တမ့ၢ်ကျိၣ်လၢတၢ်ကွဲးအီၤဘၣ်န့ၢ်, တၢ်န့ၢ်လီၤကျဲၤယုဖိအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
အပူၤဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးတၢ်အံၤ ကဟံးထီၣ်ဖိၣ်ထီၣ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤအပတီၢ်တဖၣ်
ဒ်သိးကမၤလီၤတၢ်လၢ -
(က) တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါအံၤ တၢ်ကကျိးထံန့ၢ်လၢထးခိၣ် မ့တမ့ၢ်
ခိဖျါအကျိၤအကျဲၤအဂၤ လၢ**နနီၢ်ကစၢ်ကျိၣ်** မ့တမ့ၢ်
တၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျါအကျိၤအကျဲၤအဂၤ,
(ခ) နသ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢ် တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ, ဒီး
(ဂ) တၢ်အံၤကဘၣ်အိၣ်ဒီး လိာ်တၢ်ကွဲးအတၢ်အုၣ်သး
လၢတၢ်နီၤဖးအတၢ်လိာ်ဘၣ်တဖၣ်အံၤ
တၢ်မၤတုၤထီၣ်ထီၣ်ဘးအီၤန့ၢ်လီၤ.
3. နမ့ၢ်ပူၤတနုၢ်ဟူတၢ်, တထံၣ်တၢ်, ဖးလိာ်တဘၣ် မ့တမ့ၢ်
တအိၣ်ဒီးကျိၣ်လၢတၢ်ကွဲးအီၤန့ၢ်, တၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျါအကျိၤအကျဲၤအံၤ
ကဘၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢနစူးကါညီၣ်န့ၢ်အီၤ (ဒ်အမ့ၢ် - တၢ်န့ၢ်စုပုးခိၣ်အကျိၣ်,
ပှၤမဲာ်တထံၣ်တၢ်အလံာ် မ့တမ့ၢ် ထးခိၣ်တၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျါ) န့ၢ်လီၤ.

တၢ်သမံသမိးမၤကွၢ် တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါတဖၣ်

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်

ဖဲလၢန့ၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ဆှၢခီအီၤ မ့တမ့ၢ် ဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤ လၢတၢ်နီၤဖး
(ဂ) အဖီလၢဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ်, တၢ်ဟ့ၣ်လီၤန့ၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢ
နကသမံသမိးကွၢ်ဒီးကွၢ်ထံကွၢ်ဆး
တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါဘၣ်ဃးဒီးန့ၣ်ဖိဃီဖိ
လၢတၢ်ဟံးန့ၢ်အီၤ, ပၤယာ်အီၤ ဒီးစူးကါအီၤ ဖဲတၢ်နီၤဖး (ဂ) အဖီလၢခဲလၢာ်,
ပၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါတဖၣ်လၢ အဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်သမံသမိးထံတဖၣ်
ဒီးတၢ်သမံသမိးမၤကွၢ်တဖၣ်, တၢ်ဃုာ်သ့ၣ်ညါ,
တၢ်ကြးတၢ်ဘၣ်အတၢ်ဆၢတံာ်တဖၣ်, တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ် ဒီးတၢ်မၤလၢပွဲၤထီၣ်
IFSP, တၢ်ဟ့ၣ်လီၤ တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆိအတၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤ,
နီၣ်တၢ်စုာ်စုာ်အတၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်တဖၣ် လၢအပၣ်ဃုာ်ဒီးန့ၣ်, မ့တမ့ၢ်
န့ၣ်အတၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆိအတၢ်ကွဲးနီၣ်တခါလၢလၢ လၢတၢ်နီၤဖး (ဂ)
အဖီလၢန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အံၤဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်ဖဲလၢ န့ၣ်အံၤဘၣ်တၢ်ဆှၢခီအီၤလၢ
တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆိအတၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤ လၢတၢ်နီၤဖး (ဂ) အဖီလၢ ပၢၣ်တုၤလၢ
ခၢၣ်စးကရၢလၢအဟံၣ်ဖိဃီမၤသးကိးတၢ်အံၤ တၢ်တလိၣ်ဘၣ်အီၤလၢ ကပၤယာ်
မ့တမ့ၢ် တပၤယာ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအံၤ လၢကီၢ်စၢၤဖိဃီ ဒီး South Dakota
တၢ်ဘျၢသဲးလၢအကြးအဘၣ်အဖီလၢလၢာ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ ကဘၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ
အဟံၣ်ပနီၣ်နီၣ်ကစၢ်သ့လၢလၢ လၢတၢ်နီၤဖး (ဂ) အဖီလၢတဖၣ်
ဆူကီၢ်စၢၤတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလီၤလီၤဆိဆိ
ဒီးကီၢ်ရဲၣ်ကူၣ်ဖဲန့ၣ်အိၣ်ဆိးအလီၢ်
ဒ်တၢ်ဆိတလဲအတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်အိၣ်ဝဲအသိး -

- န့ၣ်အမံၤ.

- န့ၣ်အိၣ်ဖျဲၣ်မုၢ်န့ၣ်မုၢ်သီ.

နတၢ်ဆဲးကျိးအဂ့ၢ်အကျိၤ (ပၣ်ဃုာ်ဒီးန့ၣ်မံၤ, လီၢ်အိၣ်ဆိးထံး,
ဒီးလီၤတဲစိနီၣ်ဂံၢ်တဖၣ်).

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢတၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်အီၤလၢထးအံၤ တၢ်လိၣ်ဘၣ်အီၤ
ဒ်သိးကဒုးသုးဘၣ် ကီၢ်စဲၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လီၤဆီ အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
ဃုာ်ဒီးကီၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ လၢကဟံၣ်ပနီၣ် ဖိသုၣ်လၢအကြးအဘၣ်ဒီး
တၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤသ့ဝဲ ဖဲ IDEA တၢ်နီၤဖး (ခ)အဖီလၢအဂီၢ်လီၤ.

တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ ကဘၣ်ရဲၣ်ကျဲၤန့ၣ်န့ၣ်
န့ၣ်ဖိတၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤဃုာ်ဆီအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါအလံာ်ကွဲးဒိတဘျုး
လၢနတဘၣ်ဟ့ၣ်အဘျုးအလဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ အတၢ်ခူသ့ၣ်

တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ ကဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ ဖဲလၢဖိသုၣ်အံၤ
ဘၣ်တၢ်ဆုၢ်ခီအီၤ လၢ IDEA တၢ်နီၤဖး(ဂ) အဖီလၢ
လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်လၢလၢပဲၤပဲၤလၢကဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ မိၢ်ပၢ်တဖၣ်ဘၣ်ဃး
လံာ်တၢ်ကွဲးအဆၢအံၤအတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်, ပၣ်ဃုာ်ဒီး -

1. ဖိသုၣ်လၢတၢ်ပၤဃာ် အဂ့ၢ်အကျိၤလၢတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အီၤသ့ အတၢ်ကွဲးဖျါ,
တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအကလုာ်လၢတၢ်ဒီးန့ၣ်အီၤ, အကျိၤအကွၢ်တဖၣ်လၢ
ကီၢ်စဲၣ်စူးကါအီၤ လၢတၢ်ထၢဖျိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအဂီၢ်,
ပၣ်ဃုာ်ဒီးဂံၢ်ခီၣ်ထံးတၢ်အိၣ်ယၢၤ
လၢပုၤလၢတၢ်ဟံးန့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအအိၣ်,
ဒီးတၢ်စူးကါလၢတၢ်ကဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအဂီၢ်,
2. သန့ ဒီးတၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်တဖၣ်အတၢ်ကွဲးဖျိၣ်
လၢပုၤအၢၣ်လီၤမၤတၢ်တဖၣ် ဒီးခၢၣ်စးကရၢဟံၣ်ဖျိၣ်မၤသကိးတၢ်တဖၣ်
ကဘၣ်လူၤဟံၣ်မၤထွဲအီၤ ဘၣ်ဃးဒီး တၢ်ပၤဃာ်, တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်အီၤဆူ
ပုၤသးဖုတဖုတဖၣ်, တကၢၤဃာ်, ဒီးတၢ်မၤဟးဂီၢ်ကွၢ်
တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢဟံၣ်ဖျါထီၣ် နီၣ်ကစၢ်သ့တဖၣ်,
3. မိၢ်ပၢ်တဖၣ် ဒီးဖိတဖၣ်အတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်အတၢ်ကွဲးဖျါခဲလၢာ်
ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအံၤ လၢအပၣ်ဃုာ်ဒီးအတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်

လၢတၢ်နီၤဖး (ဂ) အဖီလၢ် တၢ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤလၢတၢ်ခူသ့ၣ်အပူၤ
ဖဲလံာ်အဆၢဒိၣ်အံၤအပူၤ, ဒီး

4. တၢ်ကွဲးဖျါလၢ လံာ်တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါအံၤ ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤလၢ
နီၣ်ကစၢ်ကျိၣ်လၢပုၤအါကရူၢ် ဖဲကီၢ်စၢ်ပူၤအဂီၢ်.

တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ ပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်ဖိ
ဒီးခၢၣ်စးကရၢလၢအပၣ်ယုာ်မၤသကိးတၢ်တဖၣ်အံၤ ကဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤန့ၣ်
တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ ကသမံသမိးကွၢ် ဒီးကွၢ်ထံကွၢ်ဆး **တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိ**
အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါတခါလၢလၢ် လၢအဘၣ်ထွဲဒီးန့ၣ် လၢတၢ်ထၢဖျိၣ်အီၤ,
ပၤယၢ်အီၤ ဒီးစူးကါအီၤ ဒီးဖျိတၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
ပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်ဒီး-မ့တမ့ၢ် ခၢၣ်စးကရၢ လၢတၢ်နီၤဖး (ဂ) အဖီလၢ်န့ၣ်လီၤ.
တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ အပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်ဖိ မ့တမ့ၢ် ခၢၣ်စးကရၢအံၤ
ကဘၣ်ခိဆၢတၢ်ယုာ်ထီၣ် လၢတအိၣ်ဒီး တၢ်စဲၤလၢလၢတကြးတဘၣ်တဖၣ်
ဒီးတချးတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်တခါလၢလၢ် ဘၣ်ဃးဒီး **IFSP** မ့တမ့ၢ် တၢ်စံၣ်ညါဒိကန့ၣ်လၢ
အဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်, **တၢ်သမံသမိးထံ** တၢ်ဟံၣ်လီၢ်ဟံၣ်ကျဲၤန့ၣ်, မ့တမ့ၢ်
တၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိအတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤလၢအကြးအဘၣ်
ဒီးတဘၣ်ယံာ်န့ၣ်အသီတဆံ ဖဲတၢ်ယုာ်ထီၣ်အံၤဘၣ်တၢ်မၤအီၤဝံၤအလီၢ်ခဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ ကယုကွၢ် ဒီးသမံသမိးကွၢ် **တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိ**
အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါတဖၣ်အံၤ ပၣ်ယုာ်ဒီး -

1. တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢကဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်စံးဆၢလၢ
တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ ပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်ဖိ မ့တမ့ၢ်
ခၢၣ်စးကရၢအအိၣ် ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ယုာ်ထီၣ်လၢ အကြးအဘၣ်
လၢတၢ်တဲန့ၣ်ပၢ် ဒီးတၢ်ကျိးထံ **တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိ**
အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါအဂီၢ်,
2. တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ ကယုထီၣ် တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
အပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်ဖိ မ့တမ့ၢ် ခၢၣ်စးကရၢလၢ ကဟ့ၣ်လီၤ
တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါတဖၣ်လၢအပၣ်ယုာ်ဒီး
တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ ဖဲလၢတၢ်မ့ၢ်တဟ့ၣ်လီၤလံာ်ကွဲးဒိသ့ၣ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်
ကတြီယာ်န့ၣ်လၢ နကစူးကါနတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် လၢကသမံသမိးကွၢ်

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်

ဒီးကွၢ်ထံကွၢ်ဆး **တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးခါတဖၣ်**
လီၤတံၢ်အခါ, ဒီး

3. တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢကဒီးန့ၣ်ဘၣ်ပှၤတဂၤလၢအကဲခါၣ်စးလၢနီၣ်,
သမံသမိးကွၢ် ဒီးကွၢ်ထံကွၢ်ဆး
တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးခါတဖၣ်အဂီၢ်.

တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆိတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ အပှၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်ဖိ မ့တမ့ၢ် ခါၣ်စးကရၢအံၤ
ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ကတယၢ်ဆိကမိၣ်ဝဲလၢ နအိၣ်ဒီးတၢ်ဖိတၢ်ကမီၤလၢ
ကသမံသမိးကွၢ် ဒီးကွၢ်ထံကွၢ်ဆး

တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးခါတဖၣ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးန့ၣ်
ဖဲတၢ်မ့ၢ်တဟ့ၣ်လီၤ လံာ်တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးခါလၢ နတအိၣ်ဒီးတၢ်ဖိတၢ်ကမီၤလၢ
ကီၢ်စဲၣ်တၢ်ဘျၢသဲးစး လၢအိၣ်ဒီးတၢ်ဖိတၢ်ကမီၤလၢ တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်တဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်
တၢ်ကွၢ်ထွဲခွဲးယၢ်, တၢ်ကွၢ်ထွဲလုၢ်ဒိၣ်ထီၣ်, တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲ, တၢ်အိၣ်လီၤဖး
ဒီးတၢ်လီၤဖးတဖၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.

ခါၣ်စးကရၢလၢအဟံၣ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်တဖၣ်လၢ ဒီးတၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆိ
တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ အပှၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်ဖိအံၤ ကြးဟံၣ်ဘၣ်တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးခါ
လၢပှၤလၢအဒီးန့ၣ်ဘၣ် **တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးခါတဖၣ်**
လၢတၢ်ထီၣ်ဖိၣ်ဟံၣ်အီၤ, တၢ်ပၤယၢ်အီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်စူးကါအီၤ
လၢတၢ်နီၤဖးအံၤအဖီလၢ (လၢတမ့ၢ် တၢ်ဒီးန့ၣ်အီၤ ခီဖျိ မၢ်ပၤတဖၣ်
ဒီးပှၤမၤတၢ်ဖိလၢတၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမီၤအီၤ
လၢခါၣ်စးကရၢဟံၣ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်တဖၣ် ဒီးတၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆိ
တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပှၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်ဖိ) လၢအပၣ်ဃုာ်ဒီး ပှၤပၣ်ဃုာ်အမံၤ,
မုၢ်နီၤမုၢ်သီလၢ တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤ, ဒီးတၢ်ပညိၣ်လၢ
ပှၤပၣ်ဃုာ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမီၤအံၤ
ကစူးကါ**တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးခါ**အဂီၢ်လီၤ.

တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးခါအံၤ မ့ၢ်ပၣ်ဃုာ်ဒီး
တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအါန့ၣ်ဖိသၣ်တဂၤန့ၣ်, နအိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ ကသမံသမိးကွၢ်
ဒီးကွၢ်ထံကွၢ်ဆးထဲတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီးန့ၣ် မ့တမ့ၢ်
တၢ်ကဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါန့ၣ် ဘၣ်ဃးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲးန့ၣ်လီၤ.

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်

တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်ဖိ ဒီး/မ့တမ့ၢ် **ခၢၣ်စးကရၢလၢအဟံၣ်ဖျိၣ်မၤသကိးတၢ်အံၤ** လၢတၢ်ယုၤထီၣ်အဖီခိၣ်န့ၣ် ကဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤန့ၣ် **တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါတဖၣ်** လၢတၢ်ထၢဖျိၣ်ဟံၣ်, တၢ်ပၤယၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်စူးကါအီၤ အအကလုာ်တဖၣ် ဒီးတၢ်လီၤတၢ်ကျဲၤတဖၣ် ခိဖျိခၢၣ်စးကရၢန့ၣ်လီၤ.

တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်ဖိ ဒီး/မ့တမ့ၢ် **ခၢၣ်စးကရၢလၢအဟံၣ်ဖျိၣ်မၤသကိးတၢ်အံၤ** ယုၤအဘူးအလဲလၢ တၢ်စးကျဲးထုးထီၣ် **တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါတဖၣ်** လၢအဘၣ်တၢ်မၤန့ၣ်အီၤလၢ **မိၢ်ပၢ်တဖၣ်** ဖဲတၢ်နီၤဖးအံၤအဖီလၢ် ဖဲလၢအဘူးအလဲအံၤ မ့ၢ်တၢ်တြီယာ်န့ၣ်လၢနကစူးကါ နတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ ကသမံသမိးကွၢ် ဒီးကွၢ်ထံကွၢ်ဆး

တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါတဖၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်ဖိ ဒီး/မ့တမ့ၢ် **ခၢၣ်စးကရၢလၢအဟံၣ်ဖျိၣ်မၤသကိးတၢ်အံၤ** ကယုအဘူးအလဲလၢ ကယုကွၢ် မ့တမ့ၢ် ကဒီးန့ၣ်ကဒါက့ၤ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ တၢ်နီၤဖး (ခ) အဖီလၢ်န့ၣ်လီၤ.

ခၢၣ်စးကရၢလၢအဟံၣ်ဖျိၣ်မၤသကိးတၢ်အံၤ ကဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤန့ၣ် တၢ်သမံသမိးထံတခါစုာ်စုာ်, တၢ်သမံသမိးမၤကွၢ်နဖိ, နဟံၣ်ဖိဃီဖိအတၢ်သမံသမိးမၤကွၢ်, ဒီး IFSP လၢအဆိအချုတသ့ဖဲအသ့ လၢတအိၣ်ဒီးအဘူးအလဲ ဖဲ IFSP တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဝံၤတဘျီလၢလၢ်အခါန့ၣ်လီၤ.

နမ့ၢ်နလၢ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢဖဲ **တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါတဖၣ်** လၢတၢ်ထၢဖျိၣ်ဟံၣ်အီၤ, လၢတၢ်ပၤယၢ်အီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်စူးကါအီၤ လၢတၢ်နီၤဖး (ဂ) အဖီလၢ်အံၤ မ့ၢ်တဘၣ် မ့တမ့ၢ် ဟ့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤကမ့ၢ်, မ့တမ့ၢ် လုာ်သ့ၣ်ခါပတၢ် နၤ မ့တမ့ၢ် နဖိအနီၢ်ကစၢ်တၢ်ခူသ့ၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်အဂၤတခါလၢလၢ်န့ၣ်, နယုထီၣ်လၢ တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်ဖိ **ဒီးခၢၣ်စးကရၢလၢအဟံၣ်ဖျိၣ်မၤသကိးတၢ်အံၤ** လၢအပၤယၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်အံၤ ကဘျီဘၣ်က့ၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်

1. **ခၢၣ်စးကရၢလၢအဟံၣ်ဖျိၣ်မၤသကိးတၢ်** မ့တမ့ၢ်
တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါတဖၣ် ကဆၢတံၣ်ဝဲလၢ
ကဘျီဘၣ်က့ၤ မ့တမ့ၢ် တဘျီဘၣ်က့ၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ ဒ်တၢ်ယုထီၣ်အသိး
ဖဲတၢ်ဆၢကတီၢ်လၢအကြးအဘၣ်အတက့ၢ်ပူၤ
ဒီးတၢ်ကဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ဘၣ်ယး တၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ယုထီၣ်န့ၣ်လီၤ.
2. **ခၢၣ်စးကရၢလၢအဟံၣ်ဖျိၣ်မၤသကိးတၢ်** မ့တမ့ၢ်
တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါတဖၣ် မ့ဆၢတံၣ်ဝဲလၢ
ကဂ့ၢ်လိာ်တၢ်ဘျီဘၣ်က့ၤ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဒ်တၢ်ယုထီၣ်အသိးန့ၣ်,
တၢ်ကဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ဘၣ်ယးတၢ်ဂ့ၢ်လိာ် ဒီးတၢ်ကဟ့ၣ်ကူၣ်န့ၣ်ဘၣ်ယး
တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢတၢ်စံၣ်ညါဒိကန့ၣ်အဂီၢ်လီၤ.

လၢတၢ်ယုထီၣ်အဖိခိၣ်န့ၣ် **ခၢၣ်စးကရၢလၢအဟံၣ်ဖျိၣ်မၤသကိးတၢ်** မ့တမ့ၢ်
တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါတဖၣ် ကဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤန့ၣ်
တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ တၢ်စံၣ်ညါဒိကန့ၣ်အံၤ ဒ်သိးတၢ်ကဆၢခိၣ်န့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ
ဖဲန့ၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါတဖၣ်အပူၤ ဒ်သိးကမၤလီၤတၢ်လၢ
တၢ်ဂ့ၢ်အံၤသုတအိၣ်ဒီးတၢ်တလီၤတၢ်လီၤဆဲး, တဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤကမၢ်
မ့တမ့ၢ် တလုၢ်သ့ၣ်ခါပတ် န့ၣ် မ့တမ့ၢ် န့ၣ်အနီၣ်ကစၢ်တၢ်ခူသ့ၣ် မ့တမ့ၢ်
တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်အဂၤတဂ့ၤအဂီၢ်လီၤ. န့ၣ်ယုထီၣ် တၢ်စံၣ်ညါဒိကန့ၣ်
ဖဲလၢတၢ်စံၣ်ညါဒိကန့ၣ်အကျိၤအကွၢ်တဖၣ်အံၤ
တုၤထီၣ်ထီၣ်ဘးဒီးတၢ်စံၣ်ညါဒိကန့ၣ်အကျိၤအကွၢ်တဖၣ် ဖဲ FERPA အပူၤ
မ့တမ့ၢ် န့ၣ်ယုထီၣ်တၢ်စံၣ်ညါဒိကန့ၣ် လၢကီၢ်စံၣ် တၢ်နီၤဖး (ဂ)
အကျိၤအကွၢ်တဖၣ်အဖိလိာ်လီၤလီၤသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

အစ့ၤကတၢ်န့ၣ်, ပုၤအၢၣ်လီၤအီၤလီၤမၤတၢ် မ့တမ့ၢ်
ခၢၣ်စးကရၢလၢအဟံၣ်ဖျိၣ်မၤသကိးတၢ် အတၢ်စံၣ်ညါဒိကန့ၣ်အကျိၤအကွၢ်
လၢ FERPA အဖိလၢအံၤ ကဘၣ်ပၣ်ဃုာ်ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤ

-

1. တၢ်စံၣ်ညါဒိကန့ၣ်အံၤ တၢ်ကဘၣ်မၤအီၤ ဖဲ ပုၤအၢၣ်လီၤအီၤလီၤမၤတၢ်
မ့တမ့ၢ် **ခၢၣ်စးကရၢလၢအဟံၣ်ဖျိၣ်မၤသကိးတၢ်** ဒီးန့ၣ်တၢ်ယုထီၣ်ဝံၤ အသီ
30 အတီၢ်ပူၤ ဒီးဖိသ့ၣ်အမိၢ်ပၢ်အံၤ တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤဆိအီၤ

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်

တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ ဘၣ်ဃးဒီး မုၢ်န့ၣ်မုၢ်သီ, တၢ်လီၤတၢ်ကျဲ
ဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ် ယဲၣ်သီ တချုးတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်,

2. တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်အံၤ တၢ်ကဘၣ်မၤအီၤ ခီဖျိပုၤပၣ်ဃုာ်တဖုလၢလၢ
လၢအတအိၣ်ဒီး တၢ်သးစဲလီၤလီၤ လၢတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်အစၢအဂီၢ်,
3. ဖိသၣ်အမိၢ်ပၢ်အံၤ တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်အီၤ တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢလၢပုၤပုၤ
ဒီးထဲသီးတုၤသီး ဒ်သီးကဟ်ဖျါထီၣ်
တၢ်အုၣ်သးလၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ကီၤလၢအဘၣ်တၢ်ဟ်ဖျါထီၣ်အီၤ
ဒီးတၢ်ကဘၣ်မၤစၢအီၤ မ့တမ့ၢ် ကဲခၢၣ်စးန့ၣ်အီၤ
ခီဖျိပုၤတဂၤစုာ်စုာ်လၢမိၢ်ပၢ်ဃုာ်ဒီးဟ့ၣ်အဘူးအလဲ ပၣ်ဃုာ်ဒီးပီၢ်ရီၤ,
4. ပုၤအၢၣ်လီၤအီၤလီၤမၤတၢ် မ့တမ့ၢ် **ခၢၣ်စးကရၢလၢအဟ်ဖျိၣ်မၤသးကိးတၢ်**
ကဘၣ်မၤအတၢ်စံးဆၢလၢတၢ်ကွဲး လၢအသီ 30
အတီၢ်ပူၤဖဲတၢ်ကျဲၤတၢ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံ, ဒီး
5. ပုၤအၢၣ်လီၤအီၤလီၤမၤတၢ် မ့တမ့ၢ် **ခၢၣ်စးကရၢလၢအဟ်ဖျိၣ်မၤသးကိးတၢ်**
အတၢ်ဆၢတံာ်အံၤ ကဘၣ်ဒီးသန့သးလီၤတၢ်
လၢတၢ်အုၣ်သးလၢတၢ်ဟ်ဖျါထီၣ်အီၤ ဖဲတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်အတီၢ်ပူၤ
ဒီးကဘၣ်ပၣ်ဃုာ် တၢ်အုၣ်သးအတၢ်ကွဲးဖျိၣ် ဒီးတၢ်ဆၢတံာ်အဂ့ၢ်အကျိၤန့ၣ်လီၤ.

ဒ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်အစၢအိၣ်ဝဲအသီးန့ၣ်, တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤဃုာ်

တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်ဖိ မ့တမ့ၢ်

ခၢၣ်စးကရၢလၢအဟ်ဖျိၣ်မၤသးကိးတၢ် မ့ၢ်ဆၢတံာ်ဝဲလၢ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအံၤ
တလီၤတံာ်, ဟ့ၣ်တၢ်န့ၢ်ပၢ်ကမၣ် မ့တမ့ၢ် လုၢ်သ့ၣ်ခါပတၢ် နၤ မ့တမ့ၢ်
န့ဖိအနီၢ်ကစၢ်တၢ်ခူသ့ၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်အဂၤတဖၣ်န့ၣ်,
အကဘျီဘၣ်က့ၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ ဒီးကဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါနၤလၢလံာ်တၢ်ကွဲးန့ၣ်လီၤ.

1. ဒ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်အစၢအိၣ်ဝဲအသီးန့ၣ်, **တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤဃုာ်**
တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်ဖိ မ့တမ့ၢ်
ခၢၣ်စးကရၢလၢအဟ်ဖျိၣ်မၤသးကိးတၢ် မ့ၢ်ဆၢတံာ်ဝဲလၢ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအံၤ
တမ့ၢ်အတလီၤတံာ်, ဟ့ၣ်တၢ်န့ၢ်ပၢ်ကမၣ် မ့တမ့ၢ် တလုၢ်သ့ၣ်ခါပတၢ် နၤ
မ့တမ့ၢ် န့ဖိအနီၢ်ကစၢ်တၢ်ခူသ့ၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်အခါန့ၣ်,

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်

တၢ်ကဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ဘၣ်ဃးန့ၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ
ကဟ့ၣ်တၢ်ထံၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဖဲ
န့ၣ်ဖိ **တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးပါတဖၣ်အပူၤ**
ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်လၢန့ၣ်တၢ်လီၤတူၢ်လိာ် တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိ
တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်ဖိ မ့တမ့ၢ်
ခၢၣ်စးကရၢလၢအဟံၣ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်အတၢ်ဆၢတံၢ်န့ၣ်လီၤ.

2. တၢ်ကွဲးဖျါလီၤတံၢ် လၢအဘၣ်တၢ်ထၢန့ၣ်ဃာ်အီၤဖဲ
န့ၣ်ဖိ **တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးပါတဖၣ်**
ဖဲတၢ်နီၤဖးအဖီလၢအံၤ ကဘၣ် -

(က) တၢ်ပၤဃာ်အီၤ ခီဖျါ တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိ
တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်ဖိ မ့တမ့ၢ်
ခၢၣ်စးကရၢလၢအဟံၣ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်ဒ်အမ့ၢ်န့ၣ်ဖိ
တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးပါတဖၣ်အသိး
ဖဲလၢ **တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးပါတဖၣ်** မ့တမ့ၢ်
တၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဘျီလိာ်အတၢ်ဃုထၢ (**တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးပါ**
လၢန့ၣ်တၢ်လိာ်အီၤ) အံၤကဘၣ်တၢ်ပၤဃာ်အီၤ ခီဖျါ တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိ
တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်ဖိ မ့တမ့ၢ် ခၢၣ်စးကရၢ, ဒီး

(ခ) ဖဲလၢဖိသၣ် **တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးပါတဖၣ်**
မ့တမ့ၢ် တၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဘျီလိာ်အတၢ်ဃုထၢ အံၤ တၢ်မ့ၢ်ဟံၣ်ဖိၣ်ထီၣ်အီၤ
ခီဖျါတၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်ဖိ မ့တမ့ၢ်
ခၢၣ်စးကရၢလၢအဟံၣ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်ဆူပုၤလၢအဟံၣ်ဃုတဖုလၢလၢန့ၣ်,
တၢ်ကွဲးဖျါလီၤတံၢ်အံၤ တၢ်ကဘၣ်ဟံၣ်ဖိၣ်ဃုတဖုအီၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကဘၣ်ဒီးန့ၣ် မိၢ်ပၤအတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ တချုးလၢ
တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအဟံၣ်ပနီၣ်နီၢ်ကစၢ်သ့တဖၣ်အံၤ - (က)
တၢ်ဟံၣ်ဖိၣ်ထီၣ်အီၤဆူပုၤတဂၤလၢ လၢတမ့ၢ်ပုၤခၢၣ်စးလၢအန့ၣ်ဖိန့ၣ်ကမီၤတဖၣ်,
မူဒါခိၣ်တဖၣ်, ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိ
တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်ဖိ မ့တမ့ၢ် ခၢၣ်စးကရၢလၢအဟံၣ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်
လၢအထၢဖျိၣ်, ပၤဃာ်, မ့တမ့ၢ် စူးကါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ လၢတၢ်နီၤဖး (ဂ) အဖီလၢ

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်

လၢအဘၣ်ထွဲဒီးလံာ်အဆၢလၢလၢာ်, မ့တမ့ၢ် (ခ) တၢ်စူးကါအီၤလၢ တၢ်ပညိၣ်တခါလၢလၢာ် လၢတမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဖျဲၣ်အတၢ်လိာ်ဘၣ် ဖဲတၢ်နီၤဖး (ဂ) အဖီလၢာ်အခါ.

တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ မ့တမ့ၢ် ခၢၣ်စးကရၢလၢအဟံၣ်ဖျိာ်မၤသကိးတၢ်အဂၤအံၤ တဘၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအဟံၣ်ပနီၣ်နီၢ်ကစၢ်သ့တဖၣ် ဆူပုၤလၢအပၣ်ဃုာ်တဖုလၢလၢာ်
လၢတမ့ၢ်ခၢၣ်စးကရၢလၢအဟံၣ်ဖျိာ်မၤသကိးတၢ်တဖၣ် (ပၣ်ဃုာ်ဒီး တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ ဒီးပုၤအၢၣ်လီၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်) လၢအမ့ၢ် ကီၢ်စဲၣ်တၢ်နီၤဖး (ဂ) အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ လၢတအိၣ်ဒီးနတၢ်ပျဲ ဖဲတၢ်မ့ၢ်တဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမီၤအီၤလၢ ကမၤဝဲလၢ -

1. တၢ်ဆီတလဲအတၢ်လိာ်ဘၣ်တဖၣ်, မ့တမ့ၢ်
2. တၢ်ပျဲပုၤအကျါတခါ လၢဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်အီၤ ဖဲ FERPA အပူၤ
လၢအဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်နီၤဖး (ဂ) လၢတၢ်ဟံးန့ၢ်စူးကါအီၤလီၤလီၤ
ဒ်သိးတၢ်ကစူးကါအီၤဖဲ တၢ်နီၤဖး (ဂ) လၢတၢ်ဂ့ၢ်ဒီးသန့အံၤအပူၤ.

တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ ကဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤသန့တဖၣ် ဒီးတၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်တဖၣ် လၢတၢ်ကစူးကါအီၤ ဖဲန့ၢ်လိာ်လၢကဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ
လၢတၢ်နီၤဖးအံၤအဖီလၢာ်အခါ (ဒ်အမ့ၢ် တၢ်အိၣ်ဖျဲၣ်လၢ ကတဲန့ၢ်ပၢၢ်န့ၢ်ဘၣ်ဃး နတၢ်လီၤတူၢ်လီၤကၢ်လၢ တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲအဂီၢ်အံၤ
ဒ်ဘၣ်မၤဟူးန့ၢ်ဖိအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢ ကဒီးန့ၢ်ဘၣ် တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ လၢတၢ်နီၤဖး (ဂ) အဖီလၢာ်ကသ့ဒ်လဲၣ်) ဖဲလၢတၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်တဖၣ်အံၤ
အကါတဒိၣ်န့ၢ်ဒီးနတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢ တၢ်ဂ့ၢ်လိာ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ ဖဲတၢ်နီၤဖး (ဂ) အဖီလၢာ်အခါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်န့ၢ်လီၤကျဲၤဃုာ်ဆိ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်ဖိ ဒီး/မ့တမ့ၢ်
ခၢၣ်စးကရၢလၢအဟံၣ်ဖျိာ်မၤသကိးတၢ်တဖုစုာ်စုာ်အံၤ
ဒီသဒါတၢ်ခူသ့ၣ်ဘၣ်ဃး **တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအဟံၣ်ပနီၣ်နီၢ်ကစၢ်သ့တဖၣ်**
ဖဲတၢ်ထၢဖျိာ်, တၢ်ကတီၤဃာ်, တၢ်စူးကါ, တၢ်ပၤဃာ်, **တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်**
ဒီး **တၢ်မၤဟးဂီၢ်**အပတီၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်

တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်ဖိ ဒီး/မ့တမ့ၢ်
ခၢၣ်စးကရၢလၢအဟံၣ်ဖျိၣ်မၤသကိးတၢ်အမူဒါခိၣ် တဂၤစုၣ်စုၣ်အံၤ
ဆိကမိၣ်တယၢ်ကွၢ် မူဒါလၢတၢ်အုၣ်ကီၤဃာ်
တၢ်ခူသ့ၣ်ဘၣ်ဃးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤလၢအဟံၣ်ပနီၣ်နီၢ်ကစၢ်သ့တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤလၢအထၢဖျိၣ် ဒီးစူးကါ **တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤလၢအဟံၣ်ပနီၣ်နီၢ်ကစၢ်သ့တဖၣ်အံၤ**
ဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်သိၣ်လိ မ့တမ့ၢ် တၢ်န့ၣ်ကျဲၤဘၣ်ဃးဒီး South Dakota သန့တဖၣ်
ဒီးတၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်တဖၣ် လၢ IDEA ဒီး FERPA အဖီလၢန့ၣ်လီၤ.

လၢကမုၢ်အတၢ်ဃိထံသမံသမိးအဂီၢ် တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိ
တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်ဖိ ဒီး/မ့တမ့ၢ်
ခၢၣ်စးကရၢလၢအဟံၣ်ဖျိၣ်မၤသကိးတၢ်တဂၤစုၣ်စုၣ်အံၤ
ပၤဃာ်ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢကတီၢ်ခဲအံၤ အမံၤကွဲးရဲၣ် ဒီးအလီၢ်အလၢတဖၣ်
ဖဲတၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်ဖိ ဒီး/မ့တမ့ၢ်
ခၢၣ်စးကရၢအပူၤ လၢအဒီးန့ၣ်ဘၣ်
တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤလၢအဟံၣ်ပနီၣ်နီၢ်ကစၢ်သ့တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်ဖိ ဒီး/မ့တမ့ၢ်
ခၢၣ်စးကရၢအံၤ ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ မိၢ်ပၢ်တဖၣ်
ဖဲလၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤလၢအဟံၣ်ပနီၣ်နီၢ်ကစၢ်သ့တဖၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ထၢဖျိၣ်အီၤ,
ပၤဃာ်အီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်စူးကါအီၤလၢတၢ်နီၤဖး(ဂ) အဖီလၢအံၤ
တၢ်တလိၣ်ဘၣ်အီၤ လၢကဟ့ၣ်လီၤတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤလၢဖိသ့ၣ်အဂီၢ် လၢ IDEA
တၢ်နီၤဖး (ဂ) လၢအမ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်သဲးစး ဖဲ 20 U.S.C.
1232f ဒီးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ၣ်ဝဲကျိၤ တၢ်ပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤတၢ်သိတၢ်သိညါန့ၣ်ဖဲ 34
CFR တၢ်နီၤဖး 76 ဒီး 80 န့ၣ်လီၤ.

ဒ်တၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ်ထီၣ်အီၤဖဲလံာ်အဆၢလၢထးအသိးန့ၣ်, တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤအံၤ
တၢ်ကဘၣ်မၤဟးဂီၤကွံာ်အီၤ ဖဲန့ၣ်ထီၣ်အခါန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်သန့က့,
တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါအဂၢၢ်အကျၢၤ လၢအမ့ၢ် ဖိသ့ၣ်မံၤ, အိၣ်ဖျဲၣ်မုၢ်န့ၣ်မုၢ်သီ,
မိၢ်ပၢ်တၢ်ဆဲးကျိးအဂ့ၢ်အကျိၤ (ပၣ်ဃုာ်ဒီး လီၢ်အိၣ်ဆိးထံး ဒီးလိတဲစီနီၣ်ဂံၢ်),
ပုၤဟ့ၣ်တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤမူဒါခိၣ်(တဖၣ်) အမံၤ ဒီးပုၤဟ့ၣ် EIS တၢ်မၤစၢၤ(တဖၣ်),

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်

ဒီးမုၢ်န့ၣ်မုၢ်သီလၢတၢ်ပတုၣ်ဟးထီၣ် (ပၣ်ဃုာ်ဒီး န့ၣ်
ဒီးသးန့ၣ်ဖဲတၢ်ပတုၣ်ဟးထီၣ်အခါ, ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢအန့ၣ်လီၤလီၤဝဲ
ဖဲအဟးထီၣ်အခါ)အံၤ တၢ်ပၤဃုာ်အီၤ လၢတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်
အတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျါဆဲး တၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဘျီဘျီ အတၢ်ယုထၢတဖၣ်

နမ့ၢ်န့ၣ်လၢ အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ လုၢ်သ့ၣ်ခါပတုၣ်ကီၢ်စၢဖျိာ်
မ့တမ့ၢ် ကီၢ်စဲၣ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သီန့ၣ်, နတီၣ်ထီၣ်အတၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်
ဃုာ်ဒီးကုၣ်သ့လီၤဆီတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ အတၢ်နီၤဖး (ဂ) မူဒါခိၣ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.
ဖဲတၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ် နတၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်အလံာ်တၢ်ကွဲးအခါန့ၣ်,
တၢ်ကမၤတၢ်ဃီထံသမံသမိးန့ၣ်လီၤ.

နမ့ၢ်တအိၣ်ဒီးတၢ်သးလီၤပလိာ်ဒီးတၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယုဆိ
တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပုၤဟ့ၣ်ကုၣ်တၢ်ဖိ ဒီး/မ့တမ့ၢ် ခၢၣ်စးကရၢ လၢ

(1) တၢ်မၤနီၣ်မၤဃါ,

(2) **တၢ်သမံသမိးထံ**

(3) တၢ်ဟံၣ်လီၢ်ဟံၣ်ကျဲၤန့ၣ်, မ့တမ့ၢ်

(4) တၢ်ဟ့ၣ်လီၤန့ၣ် မ့တမ့ၢ် နဟံၣ်ဖိဃီဖိလၢ

တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယုဆိအတၢ်တိၣ်စၢမၤစၢၤ လၢအကြးအဘၣ်န့ၣ်,
နအိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ တၢ်ပၤဆုၢ်ရဲၣ်ကျဲၤအတၢ်ဘျါဆဲးဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်
လၢနတၢ်ဘၣ်ယိၣ်တဖၣ်အဂီၢ်လီၤ.

တၢ်ပၤဆုၢ်ရဲၣ်ကျဲၤအတၢ်ဘျါဆဲးအကျိၤအကျဲၤ လၢနတၢ်ဘၣ်ယိၣ်တဖၣ်အဂီၢ်အံၤ
တၢ်ကရဲၣ်ကျဲၤမၤအီၤ ဒ်တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်, တၢ်ကျဲၤဘၣ်လိာ် မ့တမ့ၢ်
တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ် လၢတက့ၢ်မၢ်တၢ်အိၣ်ဝဲအသီးန့ၣ်လီၤ.
တၢ်မၤအကျိၤအကျဲၤလၢကဘျါဆဲး တၢ်သးတလီၤပတုၣ်တခါလၢလၢအံၤ
အိၣ်ဒီးအိၣ်ဒီးတၢ်မၤအကျိၤအကျဲၤလၢအကစၢ်ဒ်ဝဲ
လၢတၢ်လုၢ်ပိာ်မၤထွဲအီၤန့ၣ်လီၤ. ဝံသးစူၤကွဲၢ်ထံးကွဲၢ်ဆး
တၢ်မၤအကျိၤအကျဲၤတဖၣ် ဒီးဆၢတံာ်တၢ်လၢ
အကြးဝဲဘၣ်ဝဲဒီးနတၢ်အိၣ်သးအဂ့ၢ်ကတၢ်တခါတက့ၢ်.

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျၢၣ်တုၤသးန့ၣ်

တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်

တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်အံၤ မ့ၢ်လံာ်တၢ်ကွဲးဖျါလၢတၢ်ဆဲးလီၤမံၤ
ခီဖျါနီၣ်တၢ်စၢ်စၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ကရၢကရိၤ ပၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်လၢ
ဘၣ်တၢ်တီၣ်ထီၣ်အီၤ ခီဖျါပုၤတၢ်စၢ်စၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ကရၢကရိၤလၢ
ကီၢ်စၢ်အၤတဘျီ, အိၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ကွဲးဖျါလၢ အိၣ်ဖျၢၣ်တုၤသးန့ၣ်
တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ မ့တမ့ၢ် လီၤကဝီၤ အိၣ်ဖျၢၣ်တုၤသးန့ၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
အလုၢ်သ့ၣ်ခါပတၢ် ကီၢ်စၢ်ဖျါ မ့တမ့ၢ် ကီၢ်စၢ်တၢ်ဘျီသဲးစးတဖၣ် မ့တမ့ၢ်
တၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ် လၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ ဒီးတၢ်ကွဲးဖျါဘၣ်ဃး
တၢ်ဂ့ၢ်လီၤတံၢ်ဘၣ်ဃးတၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်အိၣ်တဃာ်န့ၣ်လီၤ.
တၢ်လုၢ်သ့ၣ်ခါပတၢ်အံၤကဘၣ်ကဲထီၣ်ဆိသး တအါန့ၣ်တန့ၣ်
တချုးမုၢ်န့ၣ်မုၢ်သီလၢ တၢ်ဒီးန့ၣ်တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ် ခီဖျါ အိၣ်ဖျၢၣ်တုၤသးန့ၣ်
တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်အံၤ ကြးပၣ်ဃုာ်စၢ်ကီးဒီး -

1. ပုၤတီၣ်ထီၣ် တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်အတၢ်ဆဲးလီၤမံၤ
ဒီးတၢ်ဆဲးကျိးအဂ့ၢ်အကျိၤ, ဒီး
2. တၢ်မ့ၢ်ဟံၣ်ဒုၣ်ဟံၣ်ကမၢ် တၢ်လုၢ်သ့ၣ်ခါပတၢ်
လၢအဘၣ်ထွဲဒီးဖိသုၣ်လီၤလီၤဆီဆီတၢ်န့ၣ်,
(က) ဖိသုၣ်အမံၤ ဒီးဖိသုၣ်အိၣ်တၢ်လီၤ အလီၤအိၣ်ဆိးထံး,
(ခ) ပုၤဟ့ၣ်ဖိသုၣ်
တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤဃုာ်ဆိအတၢ်တိစၢ်မၤစၢ်တၢ်ကၤအမံၤ,
(ဂ) ဖိသုၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်တၢ်အိၣ်သးအတၢ်ကွဲးဖျါ
ပၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်လီၤတံၢ် လၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်, ဒီး
(ဃ) တၢ်ဘျီဆဲးအတၢ်ဆုၢ်န့ၣ်
ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်လၢတၢ်သ့ၣ်ညါအီၤ
ဒီးပုၤပၣ်ဃုာ်ဒီးန့ၣ်အီၤသ့
ဖဲတၢ်တီၣ်ထီၣ်တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်အကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤလၢအတီၣ်ထီၣ်တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်အံၤ
ကဘၣ်ဆုၢ်န့ၣ်တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်အလံာ်ကွဲးဒီးတဘျီ ဆူပဒိၣ်ခါၣ်စးကရၢ
မ့တမ့ၢ် ပုၤဟ့ၣ်တၢ်တိစၢ်မၤစၢ်လၢတမ့ၢ်ပဒိၣ်ကရၢ လၢအတိစၢ်မၤစၢ်ဖိသုၣ်

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်

ဖဲပုၤတီၣ်ထီၣ် တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်ဃုာ်ဒီး ကီၢ်စဲၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်
တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲတၢ်ဘျါဆွဲၣ် တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်အကတီၢ်, ကီၢ်စဲၣ်
အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤမ့ၢ်ထီၣ်န့ၣ် တၢ်လီၤတူၢ်လီၤကၢ်လၢကဟ့ၣ်လီၤ
တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤလၢအကြးအဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဒီး, ကီၢ်စဲၣ်အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်
တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ ဒ်အတၢ်ပၤဆုၤရဲၣ်ကျဲၤတၢ်စိတၢ်ကမီၤညီၤန့ၣ် လၢ IDEA တၢ်နီၤဖး (ဂ)
အိၣ်ဝဲအသီးန့ၣ်, ကဘၣ်ဘျါဆွဲၣ် -

1. တၢ်လီၤတူၢ်လီၤကၢ်လၢ ကဟ့ၣ်လီၤတၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤလၢအကြးအဘၣ်
ပၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဘျီမၤဘၣ်ထီၣ်က့ၤအတၢ်ဖိးတၢ်မၤ လၢအကြးအဘၣ်
ဒ်သီးကဘျါဆွဲၣ်ဖိသ့ၣ်အိၣ်ဖျဲၣ်သီ မ့တမုၢ် ဖိသ့ၣ်ဆံးအိၣ်ဒီးက့ၢ်ကွဲၣ်
အတၢ်လိာ်ဘၣ်တဖၣ် ဒီးဖိသ့ၣ်အိၣ်ဖျဲၣ်သီ မ့တမုၢ်
ဖိသ့ၣ်ဆံးအဟံၣ်ဖိဃီဖိ
လၢအမ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်အံၤအတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်
ဒ်အမ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်အိၣ်လိး မ့တမုၢ် တၢ်ဟ့ၣ်က့ၤကျိၣ်စ့အဘူးအလဲန့ၣ်လီၤ.
2. တၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤ ခါဆူညါလၢအကြးအဘၣ် လၢဖိသ့ၣ် မ့တမုၢ်
ဖိသ့ၣ်ဆံးလၢအိၣ်ဒီးက့ၢ်ကွဲၣ် ဒီးအဟံၣ်ဖိဃီဖိတဖၣ်အဂီၢ်.

ကီၢ်စဲၣ်ပုၤန့ၣ်တၢ် လၢတၢ်နီၤဖး (ဂ) အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ ကဟ့ၣ်မူဟ့ၣ်ဒါ
ပုၤဃီထံသ့ၣ်ညါတၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်ကရူၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤမၤတၢ်ဖိကရူၢ်အံၤ
ကမၤတၢ်ဃီထံသမံသမိးလၢနီၢ်ကစၢ် ဖဲတၢ်အံၤတၢ်မ့ၢ်ဆၢတံာ်ဝဲလၢ
ပုၤလိာ်ဘၣ်ဝဲအါန့ၣ်လီၤ. ပုၤဃီထံသ့ၣ်ညါ တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်ကရူၢ်အံၤ
ကဘၣ်ဟ့ၣ်ပုၤတီၣ်ထီၣ်တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ ကဆုၤထီၣ်
ဆူညါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ လၢထးခိ မ့တမုၢ် လၢလံာ်တၢ်ကွဲး
ဘၣ်ဃးတၢ်ဟံၣ်ဒုၣ်ဟံၣ်ကမုၢ်တဖၣ် ဖဲတၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဝဲၤကျိၤ, ပဒိၣ်ခၢၣ်စးကရၢ, မ့တမုၢ် ပုၤဟ့ၣ်တၢ်မၤစၢၤ
လၢတမုၢ်ပဒိၣ်ကရၢတဖၣ် ကြးအိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢကခီဆၢ
တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်, အစ့ၤကတၢ် ပၣ်ဃုာ်ဒီး -

- (က) ဖဲဝဲၤကျိၤအတၢ်ကူၣ်တၢ်ဆးအပူၤန့ၣ်, တၢ်ဆုၤန့ၣ်လၢကဘျါဆွဲၣ်
တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်, ဒီး

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်

- (ခ) တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢမိၢ်ပၢ်လၢအတီၣ်ထီၣ်တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်
ဒီးဝဲၤကျိၤ, ပဒိၣ်ခၢၣ်စးကရၢ မ့တမ့ၢ်
ပှၤဟ့ၣ်တၢ်မၤစၢၤလၢတမ့ၢ်ပဒိၣ်ကရၢတဖၣ်
ကပၣ်ဃုာ်မၤသကိးတၢ် လၢတၢ်မုာ်သးမၤကလီၤ
ဖဲတၢ်ကျဲၤလိာ်ဘၣ်လိာ်အပူၤ
လၢအလီၤပလိာ်သးဒီးလံာ်ဖိးသဲးစးအဆၢအံၤန့ၣ်လီၤ.

ဖဲတၢ်မၤဘၣ်လိာ်အတၢ်ဖိးတၢ်မၤတဖၣ်အံၤ တၢ်မ့ၢ်တမၤလၢပျဲၤအီၤ
ဖဲတၢ်ဆၢကတီၢ်အတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ် လၢတၢ်ဟံၣ်လီၤအီၤအခါ ပၣ်ဃုာ်ဒီး
တၢ်သ့တၢ်ဘၣ် အတၢ်မၤစၢၤ ဒီးတၢ်ထံၣ်လိာ်တဲကိးတဖၣ်ဘၣ်န့ၣ်, ဝဲၤကျိၤအံၤ
တြီဃာ် ကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်အစုဆီၣ်ထွဲတဖၣ် လၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲဒီး
တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤသ့ဝဲ ပၢ်တုၤလၢတၢ်လူၤဟံၣ်မၤထွဲ ကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်
ဒီးကီၢ်စဲၣ်တၢ်ဘျုးသဲးစး ဒီးတၢ်သိၣ်တၢ်သီ လၢအဘၣ်ထွဲအံၤ တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်အီၤ
ဒီဖျိပဒိၣ်ခၢၣ်စးကရၢ မ့တမ့ၢ် ပှၤဟ့ၣ်တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤ
လၢတမ့ၢ်ပဒိၣ်ကရၢတစုန့ၣ်လီၤ.

လံာ်တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါလၢအဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤ တၢ်မၤဘၣ်လိာ်အတၢ်ဖိးတၢ်မၤတဖၣ်
လၢဘၣ်တၢ်မၤအီၤ ဒီဖျိပဒိၣ်ခၢၣ်စးကရၢ မ့တမ့ၢ် ပှၤဟ့ၣ်တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤ
လၢတမ့ၢ်ပဒိၣ်ကရၢအံၤ တၢ်ကဘၣ်ပၤဃာ်အီၤ ဒီဖျိဝဲၤကျိၤ တၢ်နီၤဖး (ဂ)
အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ ဒီးတၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ်အီၤ ဖဲကီၢ်စဲၣ် အတၢ်အံၤထွဲကွၢ်ထွဲအကျိၤအကျဲ
သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ပှၤဃီထံသ့ၣ်ညါတၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်ကရူၢ်အံၤ ကဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖး တၢ်နီၤဖး (ဂ)
ကီၢ်စဲၣ်အပူၤန့ၣ်တၢ်ဒီးဖဲလၢတၢ်ကွၢ်ထံကွၢ်ဆး
တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအဘၣ်ထွဲဝဲၤလဲၤန့ၣ်, တၢ်နီၤဖး(ဂ) တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
ကီၢ်စဲၣ်အပူၤန့ၣ်တၢ် ကဆၢတံာ်ဝဲလၢ တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်အံၤမ့ၢ်အဖိးသဲးစး မ့တမ့ၢ်
တဖိးသဲးစး, တၢ်ကလိာ်ဘၣ်တၢ်မၤဘၣ်လိာ်က့ၤအတၢ်ဖိးတၢ်မၤမနုၤတဖၣ်
လၢကဘျိဆဲးတၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်အဂီၢ်, ဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်အတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်
ဖဲလၢတၢ်မၤဘၣ်လိာ်က့ၤအတၢ်ဖိးတၢ်မၤအံၤ တၢ်ကမၤဝဲၤအီၤန့ၣ်လီၤ.
ကီၢ်စဲၣ်ပူၤန့ၣ်တၢ်ဖိလၢ တၢ်နီၤဖး (ဂ) တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဂီၢ်အံၤ
ကဆၢထီၣ်လံာ်တၢ်ကွဲးတၢ်ဟံၣ်ဖျါ ဘၣ်ဃးတၢ်ဆၢတံာ်လၢဆဲးကတၢ်

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျၢၣ်တုၤသးန့ၣ်

ဆူပုၤလၢအပၣ်ဃုာ်ဘၣ်ထွဲတဖၣ် ပၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဃုာ်တၢ်ဂ့ၢ်လီၤတံၢ်,
တၢ်ကွဲးကျၢၢ်တၢ်တဖၣ် ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ဆၢတၢ်လၢခံကတၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်ခဲလၢအံၤ တၢ်ကဘၣ်ဘျါဆဲးအီၤ
ဖဲတၢ်ဒီးန့ၢ်တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်ဝံၤအသီ 60 အတီၢ်ပူၤ ဒီဖျါတၢ်နီၤဖး(ဂ)
တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤန့ၣ်တၢ် ဒီတၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်အီၤဖဲ
တၢ်နီၤဖးအံၤအပူၤအသီးန့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်လီၤလီၤဆီဆီအဖီခိၣ်န့ၣ် တၢ်ကဟ့ၣ်လီၤ
တၢ်မၤအါထီၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢ တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အသီ 60 အဂီၢ်
ဖဲတၢ်အိၣ်သးလီၤလီၤဆီဆီ မ့ၢ်ကဲထီၣ်သးအခါန့ၣ်လီၤ.
တၢ်မၤအါထီၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်အံၤ တဘျီအါန့ၢ် အသီ 30
ဖဲတၢ်အိၣ်သးနီၣ်တခါအတီၢ်ပူၤဘၣ်. လၢန့ၣ်အမံၤညါ,
တၢ်မၤအါထီၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢ တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ် အသီ 60 အဂီၢ်သ့ဝဲ ဖဲလၢမံၤပံၤ,
ပုၤတဂၤစုာ်စုာ်, မ့တမ့ၢ် တၢ်ကရၢကရီၤ ဒီးဝဲၤကျိၤ, ပဒိၣ်ခါၣ်စးကရၢ မ့တမ့ၢ်
ပုၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤ လၢတမ့ၢ်ပဒိၣ်ကရၢ လၢအပၣ်ဃုာ်ဖဲ
တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်အပူၤအံၤ မ့ၢ်အါၣ်လီၤတူၢ်လိာ်ဝဲလၢ
ကပၣ်ဃုာ်ဖဲတၢ်ကျဲၤဘၣ်လိာ် ဒီသီးကကုာ်ကျဲးစးဘျါဆဲး
တၢ်ဂ့ၢ်ကီၤလၢတၢ်ဟံၣ်ဖျါလီၤတံၢ်အီၤ ဖဲတၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်ပူၤအခါန့ၣ်လီၤ.

ဖဲတၢ်မ့ၢ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ် လံာ်တၢ်ကွဲးဆိုးထီၣ်
လၢအမ့ၢ်စ့ၢ်ကီးတၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်အဂီၢ် မ့တမ့ၢ်
ပၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ကီၤအါမံၤ လၢတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်တခါ မ့တမ့ၢ်
အါန့ၢ်တခါအဂီၢ်န့ၣ်, ကီၢ်စဲၣ် အိၣ်ဖျၢၣ်တုၤသးန့ၣ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ
ကဘၣ်ဟံၣ်ဃုာ်တၢ်ဆိုးထီၣ်တခါလၢလၢ လၢအဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တုၤအီၤ
ဖဲတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်အပူၤ ပၢၢ်တုၤလၢ
တၢ်ကျၢၢ်တံၢ်က့ၤတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်တစုာ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်သန့က့,
တၢ်ဂ့ၢ်ကီၤတမံၤလၢလၢ ဖဲတၢ်ဆိုးထီၣ်အပူၤ လၢတမ့ၢ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်အံၤ
တၢ်ဖိးတၢ်မၤအံၤ တၢ်ကဘၣ်ဘျါဆဲးအီၤ ဒီဖျါတၢ်စူးကါ
တၢ်ဆၢကတီၢ်အတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ် ဒီးတၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်တဖၣ်
လၢအဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါအီၤ ဖဲတၢ်နီၤဖးအံၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျၢၣ်တုၤသၢနံၣ်

ဖဲလၢတၢ်ဂ့ၢ်ကီၤအံၤ ဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်အီၤ ဖဲတၢ်ဆိုးထီၣ်အပူၤ
လၢတၢ်နီၤဖးအံၤအဖီလၢ လၢအပူၤကွၢ်တၢ်တဆၢတံၢ်ဘၣ်ဒီးအီၤ
ဖဲတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်အပူၤ

ဘၣ်ထွဲဃုာ်ဒီးပုၤလၢအပၣ်ဃုာ်ဒ်သီးသီးတဖၣ်အခါန့ၣ် -

1. တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်အတၢ်စံးဆၢအံၤ
ဟံၣ်ဖျၢၣ်သးလၢတၢ်အိၣ်သးအဖီခိၣ်, ဒီး
2. ကီၢ်စံၣ် အိၣ်ဖျၢၣ်တုၤသၢနံၣ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ
ကဘၣ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ ပုၤလၢအတီၣ်ထီၣ်တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်
လၢတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘါအံၤအဂီၢ်လီၤ.

တၢ်ဆိုးထီၣ်အလၢဟံၣ်ဒုၣ်ဟံၣ်ကမၣ် တၢ်လီၤတူၢ်လီၤကၢ်လၢ
တၢ်ကမၤလၢပွဲၤထီၣ် တၢ်စံၣ်ညီၣ်အတၢ်ဆၢတံၢ်အံၤ တၢ်ကဘၣ်ဘါဆဲးအီၤ
ဒီဖျါကီၢ်စံၣ် အိၣ်ဖျၢၣ်တုၤသၢနံၣ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကျဲၤဘၣ်လိာ်

တၢ်ကျဲၤဘၣ်လိာ်အံၤ မ့ၢ်အကျိၤအကျဲၤတုၤလီၤတီၤလီၤလၢ
ကဘၣ်ဆဲးတၢ်လီၤဆီလိာ်သး လၢန့ၣ်ဒီး
အိၣ်ဖျၢၣ်တုၤသၢနံၣ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဘၢၣ်စၢၤန့ၣ်လီၤ.
တၢ်ကျဲၤဘၣ်လိာ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်လၢအကလီၤ ဒီးဘၣ်တၢ်မၤအီၤ ဒီဖျါပုၤတဂၤဂၤလၢ
အတမ့ၢ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပုၤတၢ်ဖိဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကီၢ်စံၣ်အံၤ ကဘၣ်မၤလီၤတံၢ်ဝဲလၢ တၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ
တၢ်ကဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤ ဒီးမၤလၢပွဲၤအီၤ ဒ်သီးကဟ့ၣ်ပျဲပုၤပုၤဃုာ်တဖၣ်
လၢကဂ့ၢ်လိာ်တၢ်ပုၤဃုာ်ဖဲတၢ်ဆုၤန့ၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဂ့ၢ်လိာ်လၢ ကစးထီၣ် မ့တမ့ၢ်
ဆီတလဲၣ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်, တၢ်သမံသမိးထံ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟံၣ်လိာ်ဟံၣ်ကျဲၤဖိသ့ၣ်
မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟ့ၣ်လီၤဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဒီးဟံၣ်ဖိဃီဖိတဖၣ်လၢ
တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤဃုာ်ဆီအတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ အကြးအဘၣ်အပူၤ,
ပုၤဃုာ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ကီၤတဖၣ်လၢအဟဲအိၣ်ထီၣ် တချုးလၢတၢ်တီၣ်ထီၣ်
တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ် လၢကဘၣ်ဆဲးတၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဘျီလိာ်
ဖဲတၢ်ကျဲၤဘၣ်လိာ်အကျိၤအကျဲၤဖဲအဆၢကတီၢ်တကတီၢ်လၢလၢန့ၣ်လီၤ.

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသၢနံၣ်

တၢ်ကျဲၤဘၣ်လိာ်အံၤ အကျိၤအကွၢ်တဖၣ်အံၤ ကဘၣ်မၤလီၤတံၢ်ဝဲလၢ
ပှၤပၣ်ဃုာ်တဖၣ် အတၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ်မၤသကိးတၢ်အံၤ
ကဘၣ်မ့ၢ်တၢ်မုၢ်သးမၤကလီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကျဲၤဘၣ်လိာ်အံၤ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်
တၢ်တစူးကါအီၤလၢကဂ့ၢ်လိာ် မ့တမ့ၢ်
ကမၤစဲၤခံမိၢ်ပၢ်အတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၢ်အဂီၢ် မ့တမ့ၢ်
ဒ်သိးကဂ့ၢ်ခွဲး တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်အဂၤတခါလၢလၢ လၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤ ဖဲ IDEA
တၢ်နီၤဖး (ဂ) အဖီလၢအဂီၢ်ဘၣ်. တၢ်အံၤတၢ်ကဘၣ်မၤအီၤ
ဒီဖျိပှၤကျဲၤဘၣ်လိာ်တၢ် လၢအိၣ်ဒီးကံၢ်ဖီ ဒီးတကွၢ်မၢ်တၢ်
လၢအဘၣ်တၢ်သိၣ်လိာ်အီၤ လၢတၢ်ကျဲၤဘၣ်လိာ်အကျိၤအကျဲ
လၢအတုၤလီၤတီၤလီၤအဂီၢ်လီၤ. တၢ်ကျဲၤဘၣ်လိာ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ဃုထၢအီၤ
လၢတအိၣ်ဒီးတၢ်ဆိကမိၣ်ဟံၣ်အဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကီၢ်စဲၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသၢနံၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ ကြးပၤယာ် ပှၤတဂၤစ့ၢ်စ့ၢ်
လၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲ လၢကမ့ၢ်ပှၤကျဲၤဃုကျဲၤဖိးတၢ် ဒီးအိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢ်
တၢ်ဘျၢသဲစး ဒီးတၢ်သိၣ်တၢ်သီ လၢအဘၣ်ထွဲဒီး
တၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤဆိတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ လၢအကြးအဘၣ်တဖၣ်
အမံၤကွဲးရဲၣ်န့ၣ်လီၤ. ပှၤတဂၤလၢလၢ လၢအကဲပှၤကျဲၤဃုကျဲၤဖိးတၢ်အံၤ
ကဲတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ မ့တမ့ၢ် ကီၢ်စဲၣ်ခၢၣ်စးကရၢ
လၢအဟ့ၣ်လီၤဖိသၣ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ အပှၤမၤတၢ်ဖိတသ့ဘၣ်.
အဝဲသ့ၣ်တဘၣ်အိၣ်ဒီး ပှၤတဂၤဂၤ မ့တမ့ၢ်
ပှၤလၢအိၣ်ဒီးကံၢ်ဖီတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢအိၣ်ဒီးတၢ်သးစၢ်ဆၢထီဒါလိၣ်သး
လၢအဒိဘၣ်မၤဟူးအတၢ်တိာ်ဟံၣ်ဘၣ်. ကီၢ်စဲၣ်ကဟ့ၣ်
တၢ်ကျဲၤဘၣ်လိာ်အကျိၤအကျဲအဘူးအလဲ ပၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်လၢ
အဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ်ထီၣ်အီၤ ဖဲတၢ်နီၤဖးအံၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.

ပှၤလၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲ ဒ်ပှၤကျဲၤဃုကျဲၤဖိးတၢ်အံၤ တမ့ၢ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ မ့တမ့ၢ်
ကီၢ်စဲၣ်ခၢၣ်စးကရၢ အပှၤမၤတၢ်ဖိတံၢ်နီၢ်ဘၣ်
မ့ၢ်လၢအဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဘူးဟ့ၣ်လဲအီၤဒီဖျိ ကီၢ်စဲၣ်အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသၢနံၣ်
တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ လၢကကဲပှၤကျဲၤဃုကျဲၤဖိးတၢ်အဂီၢ်လီၤ.

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်

တၢ်ဆၢကတီၢ် တကတီၢ်လၢ်လၢ် ဖဲတၢ်ကျဲၤဘၣ်လိာ်အကျိၤအကျဲအပူၤအံၤ
တၢ်ဘၣ်ကရဲၣ်ကျဲၤအံၤ လၢအဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ် ဒီးတၢ်ကဘၣ်မၤအံၤ
ဖဲတၢ်လိာ်တၢ်ကျဲၤလၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲဒီး

ပုၤလၢအဂ့ၢ်လိာ်ဘျီလိာ်သးတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကျဲၤဘၣ်လိာ်အံၤ
မ့ၢ်အကျိၤအကျဲတခါလၢတမ့ၢ်ဒ်လၢ်လၢ်အသိး

လၢအဘၣ်တၢ်မၤအံၤဖဲတၢ်အိၣ်သးလၢ အတထီၣ်ဒုၣ်ထီၣ်လိာ်သးအလီၢ်န့ၣ်လီၤ.
တၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤလၢ အဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်ဃာ်အံၤဖဲတၢ်ကျဲၤဘၣ်လိာ်အပူၤ
ဒီဖျိပုၤပုၣ်ဃုာ်လၢအဂ့ၢ်လိာ်သးတဖၣ်အံၤ တၢ်ကဘၣ်ဟံၣ်ပနီၣ်ဃာ်အံၤ
လၢလံာ်တၢ်ကွဲးတၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်တၢ်ပီၣ်တၢ်ပီၣ်ပီၤလၢအကဲထီၣ်သး

ဖဲတၢ်ကျဲၤဘၣ်လိာ်အပူၤအကျိၤအကျဲအံၤ တၢ်ကဘၣ်ဟံၣ်ခူသ့ၣ်အံၤ
ဒီးတၢ်တဘူၤကါအံၤ ဒ်အမ့ၢ်တၢ်အုၣ်သး ဖဲတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်ဟံၣ်ထွဲထီၣ်အခံ
မ့တမ့ၢ် ကွီၢ်ထံတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်ဘၣ်.

ပုၤပုၣ်ဃုာ်တဖၣ် မ့ၢ်ဘျီဆဲးတၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဘျီလိာ်လၢ

တၢ်ကျဲၤဘၣ်လိာ်အကျိၤအကျဲန့ၣ်, ပုၤပုၣ်ဃုာ်တဖၣ်အံၤ ကဘၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်
တၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤအဖိးသဲစး လၢအဟံၣ်ဖျါထီၣ် တၢ်ဘျီဆဲးအံၤ ဒီးလၢ -

1. ကီၢ်စဲၣ်တဖၣ် ဖဲလၢတၢ်တၢ်ပီၣ်တၢ်ပီၣ်ပီၤလၢအကဲထီၣ်သး

ဖဲတၢ်ကျဲၤဘၣ်လိာ်အပူၤအကျိၤအကျဲအံၤ ကဘၣ်အိၣ်လၢတၢ်ခူသ့ၣ်အပူၤ
ဒီးတၢ်တဘူၤကါအံၤ ဒ်အမ့ၢ်တၢ်အုၣ်သး

ဖဲတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်ဟံၣ်ထွဲထီၣ်အခံ မ့တမ့ၢ်

ကွီၢ်ထံတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်တဖၣ်

လၢအကဲထီၣ်သးဖဲတၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဘျီလိာ်အပူၤ, ဒီး

2. ဘၣ်တၢ်ဆဲးလီၤဟံၣ်မံၤ ဒီဖျိပုၤတၢ်ခံၤလၢ် ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ အပုၤခၢၣ်စး

လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်စိတၢ်ကမီၤလၢ ကဟံၣ်ဖျိတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဂီၢ်လီၤ.

တၢ်ကျဲၤဘၣ်လိာ်တၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤလၢတၢ်ကွဲးနီၣ်ဃာ်အံၤ

ဒီးတၢ်ဆဲးလီၤဟံၣ်မံၤ ဖဲတၢ်နီၤဖးအံၤအဖီလၢ်န့ၣ် ဘၣ်တၢ်ဒုးလူၤဟံၣ်မၤထွဲအံၤသ့

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်

ဖဲကီၢ်စံၣ်ကွီၢ်ဘျီၣ်တဖျါၣ်လၢ်လၢ် လၢအိၣ်ဒီးတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတုၤအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ် မ့တမ့ၢ် ကီၢ်ရၣ်ကွီၢ်ဘျီၣ် လၢကီၢ်အမဲရကၤပူၤန့ၣ်လီၤ.

နမ့ၢ်ယုထၢလၢတစူးကါ တၢ်ကျဲၤဘၣ်လီၤအကျိၤအကျဲၤဘၣ်န့ၣ်, တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ မ့တမ့ၢ် ကီၢ်စံၣ်ခၢၣ်စးကရၤ လၢအဟ့ၣ်လီၤဖိသ့ၣ် တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤတဖၣ်အံၤ ဒူးအိၣ်ထီၣ် တၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်တဖၣ် လၢကဟ့ၣ်လီၤန့ၣ်
ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဘၣ်ဃးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ ကထံၣ်လီၤသးဒီး
ပှၤပၣ်ဃုာ်လၢတသးစၢၢ်ဆၢတၢ် ဖဲတၢ်ဆၢကတီၢ် လၢတၢ်လီၤတၢ်ကျဲၤ
လၢအကြးဒီးန့ၣ် ဒ်သိးကဟ့ၣ်သဆၣ်ထီၣ် တၢ်စူးကါ ဒီးတၢ်တဲၣ်န့ၣ်ပၢၢ်
တၢ်စူးကါတၢ်ကျဲၤဘၣ်လီၤအကျိၤအကျဲၤ အတၢ်ကဲဘျုးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
ပှၤပၣ်ဃုာ်အံၤ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကအိၣ်ဒီးတၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤသးဒီး
မိၢ်ပၢ်တၢ်သိၣ်လိ ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလီၤခၢၣ်သး,
ပှၤတတၢ်မိၢ်ပၢ်ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်အိၣ်ယၢၤ လီၤခၢၣ်သး လၢအဘၣ်တၢ်ဒူးအိၣ်ထီၣ်အီၤ
လၢကီၢ်စံၣ် မ့တမ့ၢ် ဃုာ်ဒီးအကျိၤအကျဲၤလၢအကြးအဘၣ်အဂၤ
လၢအဂ့ၢ်လီၤဘျီၣ်လီၤသးဒီး တၢ်ဘျီၣ်ဆဲကရၤလီၤဆီအခါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ် ဒ်တၢ်ဘျုးသးစးအိၣ်အသိးလၢတကွၢ်မၢ်တၢ်

န့ၣ်, ပှၤအၢၣ်လီၤတူၢ်လီၤမၤတၢ်, မ့တမ့ၢ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ
စးထီၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ် ဘၣ်ဃးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ
အဘၣ်ထီၣ်ဒီးတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်, တၢ်သမံသမိးထံ, မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟံၣ်လီၤဟံၣ်ကျဲၤန့ၣ်
မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟ့ၣ်လီၤ တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယုဖိတၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤ အကြးအဘၣ်
ဆူန့ၣ် ဒီးဟံၣ်ဖိဃီဖိအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

န့ၣ်, ပှၤအၢၣ်လီၤတူၢ်လီၤလၢကမၤတၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ
ကဘၣ်ဃုထီၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်လၢတကွၢ်မၢ်တၢ်
လၢအတၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတုၤအဖီခိၣ် ဖဲမုၢ်န့ၣ်မုၢ်သီလၢမိၢ်ပၢ်
မ့တမ့ၢ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ သ့ၣ်ညါ မ့တမ့ၢ် ကြးသ့ၣ်ညါဝဲဘၣ်ဃးဒီး
တၢ်ဟံၣ်ဒုၣ်ဟံၣ်ကမၢ်အတၢ်ဖဲးတၢ်မၤ လၢအဒူးကဲထီၣ်
တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတုၤဝဲအလီၢ်ခံ ခံန့ၣ်အတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသၢနံၣ်

တၢ်ဆၢကတိၢ်ပနီၤလၢအဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်အီၤလၢထးအံၤ တဘၣ်ထွဲဒီးမိၢ်ပၢ်
ဖဲလၢတၢ်မ့ၢ်တဒိသဒါဃာ်မိၢ်ပၢ်လၢ တၢ်ကဆိးထီၣ်
တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတုဲ ဒီဖျါလၢ -

- [illegible]

နဘျါဆွဲနတၢ်လီၤဆီလိာ်သးတဖၣ် လၢတၢ်ဘျါဆွဲအဆၢကတီၢ် မ့တမ့ၢ်
တၢ်ကျဲၤဘၣ်လိာ်အကျိၤအကျဲၤ မ့ၢ်တန့ၢ်ဘၣ်န့ၢ်. တၢ်ကဘၣ်မၤ
တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိၣ်ကနၣ်န့ၢ်လီၤ. တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိၣ်ကနၣ်အံၤ
မ့ၢ်အကျိၤအကျဲၤအဖိးသဲစး လၢပုၤပၣ်ဃုာ်ခံဖုလၢာ်
ဟံၣ်ဖျါထီၣ်အတၢ်ထံၣ်လၢလီၤဆီလိာ်သးတဖၣ်
ဆူတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိၣ်ကနၣ်မူဒါခိၣ်အမၢ်ညါန့ၢ်လီၤ. တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိၣ်ကနၣ်မူဒါခိၣ်အံၤ
ကွဲးတၢ်ဃုထံၣ်တၢ်ဂ့ၢ်လီၤတံၢ် ဒီးတၢ်ဆၢတံၢ် ဒီးသန့ၤထီၣ်သးလၢ
တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်အီၤ
ဒီဖျိပုၤပၣ်ဃုာ်ခံဖုလၢအဖိခိၣ်န့ၢ်လီၤ.

ပုၤပုၤဃုာ်, မိၢ်ပၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်
တအိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတု မ့တမ့ၢ်
တပုၤဃုာ်ဖဲတၢ်ဘျါဆဲၣ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤကတီၢ် ပၢ်တုၤလၢ ပုၤပုၤဃုာ်, မ့တမ့ၢ်
ပုၤလၢအခဲန့ၣ်ခၢၣ်စးလၢပုၤပုၤဃုာ်အံၤ
တီၣ်ထီၣ်တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတု လၢအတုၤထီၣ်ထီၣ်ဘးဒီး
လံာ်တၢ်နီၤဖးအတၢ်လိာ်ဘၣ်တဖၣ်အံၤတစုန့ၣ်လီၤ.

တၢ်သျှုၣ်တမံသးတမ့ၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတုၤအတၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါအံၤ
တၢ်ဆှၢ်ခီအီၤ ခီဖျိမိၢ်ပၢ်, တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ မ့တမ့ၢ်
ပီၢ်ရီၤလၢအခဲၣ်စးန့ၢ်ပုၤလၢအပၣ်ဃုာ်တဂၤလၢလၢ် သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသၢနံၣ်

တၢ်အံၤတၢ်ကဘၣ်ဆုၤထီၣ်အီၤဆူ ကီၢ်စဲၣ်အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသၢနံၣ်
တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအအိၣ် လၢလံာ်တၢ်ကွဲးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆိုးထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်
ဒ်သဲစးအိၣ်အသိး အတၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါအံၤ ကဘၣ်ပၣ်ဃုာ်ဒီး -

1. ဖိသၣ်အမံၤ,
2. ဖိသၣ်အိၣ်တၢ်လီၤ အလီၤအိၣ်ဆိးထံး,
3. တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢအဟ့ၣ်လီၤ တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆိတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ
လၢဖိသၣ်အဂီၢ်အမံၤ,
4. ဖဲဖိသၣ်လၢတအိၣ်ဒီးဟံၣ်ဃီ မ့တမ့ၢ် ပုၤသးစၢ်အဂီၢ် (ဃုာ်ဒီး
အဒိပညိလၢ တၢ်နီၤဖး 725(2) လၢ McKinney-Vento
ပုၤဟံၣ်ဃီတအိၣ်အတၢ်မၤစၢၤသဲစး (42 U.S.C. 11434a(2)),
တၢ်ဆဲးကျိးအဂ့ၢ်အကျိၤလၢတၢ်ဒီးန့ၣ်အီၤသ့ လၢဖိသၣ်အဂီၢ်,
ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢအဟ့ၣ်လီၤဖိသၣ်
တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆိအတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤအမံၤ,
5. ဖိသၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်အတၢ်အိၣ်သးအတၢ်ကွဲးဖျါ ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဆုၤန့ၣ်
မ့တမ့ၢ် တၢ်ဂ့ၢ်လီၤလၢတၢ်စးထီၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဆိတလဲ
ပၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်လီၤတံၢ် လၢအဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်, ဒီး
6. တၢ်ဘျါဆဲးအတၢ်ဆုၤန့ၣ် ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်လၢတၢ်သ့ၣ်ညါအီၤ
ဒီးပုၤပၣ်ဃုာ်ဒီးန့ၣ်အီၤသ့အကတီၢ်.

ကီၢ်စဲၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသၢတီၤ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ ဒုးအိၣ်ထီၣ်
တၢ်ဖိးတၢ်မၤအဒိတခါ လၢကမၤစၢၤမိၢ်ပၢ်တဖၣ်
လၢကတီၣ်ထီၣ်တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်
ဒီးတၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတုၤအတၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်လီၤ.
မိၢ်ပၢ်အံၤ တၢ်တလိၣ်ဘၣ်အီၤလၢ ကစူးကါလံာ်အဒိအံၤဘၣ်.

တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ ကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်တဖၣ် လၢအလိၣ်ဘၣ်
ပုၤပၣ်ဃုာ်, မိၢ်ပၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ မ့တမ့ၢ်
ပီၢ်ရီၤလၢအကဲခၢၣ်စးန့ၣ်ပုၤပၣ်ဃုာ်တဂၤလၢလံာ်

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်

ကဟ့ၣ်လီၤတၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတုၤဆူ
ပုၤလၢအပၣ်ဃုာ်အအိၣ် (လၢကဘၣ်အိၣ်လၢတၢ်ခူသ့ၣ်အပူၤ) န့ၣ်လီၤ.

ပုၤဟံၣ်ဃုာ် လၢအတီၣ်ထီၣ် တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတုၤအံၤ
ကဘၣ်ဆူၤတၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတုၤအလံာ်ကွဲးဒိတဘျီ
ဆူကီၤစံၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတုၤလၢတၢ်လိာ်ဘၣ်အံၤ
ခီဖျိတၢ်နီၤဖးအံၤ တၢ်ကဘၣ်ဟံၣ်အံၤဒ်အလၢအပူၤ မ့တမုၢ်လၢပုၤပၣ်ဃုာ်, မိၢ်ပာ်
မ့တမုၢ် တၢ်ကရၢကရီ
လၢအဒီးန့ၣ်ဘၣ် တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတုၤအံၤ ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ
တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်မူဒါခိၣ် ဒီးပုၤအဂၤတဖုလၢလံာ်တၢ်ကွဲး ဖဲအဒီးန့ၣ်ဘၣ်
တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတုၤဝံၤ 15 သီအတီၣ်ပူၤ
လၢပုၤလၢအဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအံၤ
န့ၣ်ဝဲလၢတၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတုၤအံၤ တတုၤထီၣ်ထီၣ်ဘးဆူ
လံာ်တၢ်နီၤဖးအတၢ်လိာ်ဘၣ်တဖၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.

ဖဲတၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ် တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါလၢထးအံၤဝံၤ ယဲၣ်သီအတီၣ်ပူၤန့ၣ်,
တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်မူဒါခိၣ်အံၤ
ကဘၣ်မၤတၢ်ဆၢတံာ်လၢတၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတုၤအမံၤညါ
ဘၣ်ဃးတၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတုၤအံၤ တုၤထီၣ်ဘး မ့တမုၢ်
တတုၤထီၣ်ဘးဒီး လံာ်တၢ်နီၤဖးအံၤအတၢ်လိာ်ဘၣ်တဖၣ်,
ဒီးကဘၣ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ ပုၤလၢအပၣ်ဃုာ်တဖၣ်တဘျီဃီ
လၢလံာ်တၢ်ကွဲးဘၣ်ဃးတၢ်ဆၢတံာ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

ပုၤပၣ်ဃုာ်အံၤ ဘျီဘၣ်က့ၤအတၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတုၤ
သ့ဝဲထဲဒ်ဖဲလၢ -

1. ပုၤပၣ်ဃုာ်အဂၤမ့ၢ်ဟ့ၣ်လီၤလံာ်တၢ်ကွဲးအတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲလၢ
တၢ်ဘျီဘၣ်ကံၤအဂီၢ် ဒီးဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အီၤတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢကဘျီဆူ
တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတုၤ
လၢတၢ်စံၣ်ညီၣ်တံာ်အဆၢကတီၢ်အခါ, မ့တမုၢ်

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်

2. တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်မူဒါခိၣ် ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲတဖၣ်, မ့တမ့ၢ်လၢ တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်မူဒါခိၣ်အံၤ ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲ ထဲလၢတၢ်ဘျီဘၣ်မၤဂ့ၤထီၣ် ဖဲအဆၢကတီၢ်တကတီၢ်လၢလၢ လၢတစဲၤခံၣ် ယဲၤသီ တချုးတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်စးထီၣ်သးအခါ.

တၢ်ဆၢကတီၢ်ပနီၣ်လၢအကြးအဘၣ် လၢတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ် ဖဲတၢ်နီၤဖး (ဂ) အဖီလၢအံၤ တၢ်ကြးကွၢ်စးထီၣ်အီၤ ဖဲတၢ်ဆၢကတီၢ်လၢ ပှၤပုၣ်ဃုာ်တီၣ်ထီၣ် တၢ်ဘျီဘၣ်အတၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ ပုၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်ပနီၣ် လၢတၢ်ဘျီဆဲးအဆၢကတီၢ်အဂီၢ်.

လၢ IDEA တၢ်နီၤဖး (ဂ)အဖီလၢန့ၣ်, တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ မ့ၢ်တဆုၤတၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါဆိ ဆူမိၢ်ပၢ်အအိၣ် ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ကီၤလၢအပုၣ်ဃုာ်ဖဲ မိၢ်ပၢ်အတၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတုၤအပူၤဘၣ်ဒီး, တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ ကဘၣ်ဆုၤတၢ်စံးဆၢဆူမိၢ်ပၢ်အအိၣ် ဖဲအဒီးန့ၣ်ဘၣ် တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတုၤအဂ့ၢ်အကျိၤဝံၤ အသီ 10 အတီၢ်ပူၤ လၢအပုၣ်ဃုာ်ဒီး -

1. တၢ်ကွဲးဖျါလၢ ဘၣ်မနုၤဃီတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ ဆုၤန့ၣ် မ့တမ့ၢ် ဂ့ၢ်လိာ်လၢ ကဟံးထီၣ်ဖီၣ်ထီၣ်သဲးစးတၢ်ဂ့ၢ်လၢ အအိၣ်ဖျါဖဲ တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတုၤအပူၤ,
2. တၢ်ဃုာ်အဂၤတဖၣ်အတၢ်ကွဲးဖျါ လၢ IFSP ကရူၢ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံးသးအီၤ ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢဘၣ်မနုၤတၢ်ဃုာ်တဖၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ဂ့ၢ်လိာ်အီၤ,
3. တၢ်သမံသမိးထံ, တၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်, တၢ်သမံသမိးမၤကွၢ်, တၢ်မၤနီၣ်မၤဃါ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟံၣ်ဖျါလၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤစူးကါအီၤ ဒ်အမ့ၢ်ခိၣ်တဃာ်လၢ တၢ်ကဆုၤန့ၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ကဂ့ၢ်လိာ် တၢ်ဖဲတၢ်မၤအဂီၢ် အတၢ်ကွဲးဖျါ, ဒီး

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်

4. တၢ်အိၣ်သးအဂၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအတၢ်ဆၢန့ၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဂ့ၢ်လိာ်အတၢ်ဖိးတၢ်မၤ အတၢ်ကွဲးဖျါန့ၣ်လီၤ.

ဖဲအကြးဝဲဘၣ်ဝဲအလီၤန့ၣ်, တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအတၢ်စံးဆၢ
လၢတၢ်နီၤဖးအဖီလၢအံၤ တၢ်တဘၣ်ဟံၣ်အီၤအီၤပညိၣ်လၢတၢ်ကဒိသဒါဆိ
တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢအဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်လၢ
မိၢ်ပၢ်အတၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်အတၢ်စံးညိၣ်ပီတုၤအံၤ တလၢတပျဲၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါအီၤလၢထးအသိးန့ၣ်, ပှၤပၣ်ဃုာ်လၢအဒီးန့ၣ်ဘၣ်
တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်အတၢ်စံးညိၣ်ပီတုၤအဂ့ၢ်အကျိၤအံၤ
ကဘၣ်ဆၢတၢ်စံးဆၢဆူပှၤပၣ်ဃုာ်အဂၤအိၣ် လၢအဟံၣ်ဖျါလီၤတံၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ကီ
လၢတၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်အီၤဖဲ တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်အတၢ်စံးညိၣ်ပီတုၤအပူၤ
ဖဲအဒီးန့ၣ်ဘၣ် တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်အတၢ်စံးညိၣ်ပီတုၤဝံၤ အသိ 10
အတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘျါဆဲးအဆၢကတီၢ်

အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ
ကဘၣ်ရဲၣ်ကျဲၤတၢ်စံးညိၣ်တၢ်အတၢ်ဆၢကတီၢ်
ဖဲအဒီးန့ၣ်မိၢ်ပၢ်အတၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်အတၢ်စံးညိၣ်ပီတုၤဝံၤ 15 သီအတီၢ်ပူၤ
ဒီးတချုးလၢတၢ်စးထီၣ် တၢ်စံးညိၣ်ဒိကန့ၣ်အခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ
ကဘၣ်ကိးတၢ်အိၣ်ဖျိ ဃုာ်ဒီးမိၢ်ပၢ်တဖၣ် ဒီး IFSP ကရူၢ်အပူၤဘၣ်ထွဲ မ့တမ့ၢ်
ပှၤဘၣ်ထွဲတဖၣ်လၢအအိၣ်ဒီး တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢ်လီၤလီၤဆီဆီဘၣ်ဃး
တၢ်ဂ့ၢ်လိာ်တံၢ် လၢအဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်အီၤ
ဖဲတၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်အတၢ်စံးညိၣ်ပီတုၤ လၢ -

1. ပှၤဃုာ်ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤခၢၣ်စး
လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ဖိတၢ်ကမီၤလၢ ကမၤတၢ်ဆၢတံာ်
လၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤခၢၣ်သး, ဒီး
2. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တပှၤဃုာ်ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤပီၤရီ
ဖဲလၢမိၢ်ပၢ်အံၤပီၤရီတဟဲဟံၣ်အခံအခါ.

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်

မိၢ်ပၢ် ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ ကဘၣ်ဆၢတၢ် IFSP ကရူၢ်ဖိလၢအကြၢးအဘၣ် လၢကထီၣ်တၢ်အိၣ်ဖျဲၣ်အဂီၢ်လီၤ.

တၢ်စံၣ်ညီၣ်တၢ်အတၢ်ဆၢကတီၢ် အတၢ်ပညိၣ်န့ၣ် မ့ၢ်ဒ်သးလၢ

ဖိသၣ်အမိၢ်ပၢ်တဖၣ် ကတၢၣ်ပီၣ်တၢၣ်ပီ

တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတု, ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်လီၤတံၢ်

လၢတၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတု ဒ်သးလၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ

ကအိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ ကဘၣ်ဆဲးတၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်

လၢအမ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတုအခီၣ်တယၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘၣ်ဆဲးအဆၢကတီၢ် လၢတၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၤလၢထးအံၤ တၢ်တဘၣ်မၤအီၤ ဖဲလၢ -

1. မိၢ်ပၢ်တဖၣ် ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ အၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်လၢတၢ်ကွဲး
ဒ်သးကပတုၢ်ကွဲးတၢ်ထံၣ်လိာ်သး, မ့တမ့ၢ်

2. မိၢ်ပၢ်တဖၣ် ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်အံၤ အၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်ဝဲလၢ
ကစူးကါတၢ်ကျဲၤဘၣ်လိာ်အကျိၤအကျဲ
လၢအဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်အီၤ ဖဲလံာ်တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါအပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ ဘၣ်ဆဲးတၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတု

တုၤလၢပုၤပုၤယုၢ်တဖၣ်သ့ၣ်တမံသးမုၢ်

ဖဲအဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတုဝံၤ အသီ 30

အတီၢ်ပူၤမ့ၢ်တသ့ဘၣ်န့ၣ်, တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်အံၤ တၢ်ကဘၣ်မၤအီၤ

ဒီးတၢ်ဆၢကတီၢ်ပနီၤလၢတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်အဂီၢ်အံၤ

တၢ်ကဘၣ်စးထီၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ.

မ့တမ့ၢ်လၢ ပုၤပုၤယုၢ်တဖၣ်အံၤ အၢၣ်လီၤသကိးလၢကပတုၢ်

တၢ်ဘၣ်ဆဲးအကျိၤအကျဲ မ့တမ့ၢ် ကစူးကါတၢ်ကျဲၤဘၣ်လိာ်ဘၣ်န့ၣ်,

တၢ်လီၢ်တူၢ်လိာ်ကံၤလၢ မိၢ်ပၢ်အကတီၢ်ထီၣ်

တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတု လၢကဟံၣ်ဖျါမၤသကိးတၢ်

ဖဲတၢ်ဘၣ်ဆဲးအတၢ်အိၣ်ဖျဲၣ်အပူၤအံၤ ကမၤစဲၤခံတၢ်ဆၢကတီၢ်ပနီၤတဖၣ်

လၢတၢ်ဘၣ်ဆဲးအကျိၤအကျဲ ဒီးတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်အဂီၢ်

ပၢ်တုၤလၢတၢ်မၤတၢ်အိၣ်ဖျဲၣ်တစုန့ၣ်လီၤ.

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်

တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ တအိၣ်ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢ
ကဒီးန့ၣ်ဘၣ်မိၢ်ပၢ်အတၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ်မၤသကိးတၢ်
လၢတၢ်စံၣ်ညီၣ်တၢ်အတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အပူၤ ဖဲတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးလၢဝံၤအခါ
ဒီးဖဲတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါ တၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးဘါတဖၣ်အခါန့ၣ်, တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ
ကဘၣ်ဃုထီၣ်ဝဲလၢ တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်မူဒါခိၣ်အံၤ ကပတုၣ်ကွံာ်
မိၢ်ပၢ်အတၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတုၤ ဖဲတၢ်ကျါတံၢ်တၢ်ဂ့ၢ် အသီ
30 အတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ မ့ၢ်လီၤတူၢ်လီၤကၢ်လၢ ကမၤတၢ်စံၣ်ညီၣ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်
ဖဲအဒီးန့ၣ်ဘၣ် တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ဃး
မိၢ်ပၢ်အတၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတုၤ 15 သီအတီၢ်ပူၤ မ့တမ့ၢ်
လီၤတူၢ်လီၤကၢ်လၢ ကဟံၣ်ဖျိၣ်မၤသကိးတၢ်ဖဲ
တၢ်စံၣ်ညီၣ်တၢ်အတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ပူၤအခါန့ၣ်, မိၢ်ပၢ်အံၤ ဃုဒီးန့ၣ်
တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤဃုလၢတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်မူဒါခိၣ်အံၤ
လၢကစးထီၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်အတၢ်ဆၢကတီၢ်ပနီၣ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

အသီ 30 တၢ်ဆၢကတီၢ်ပနီၣ် လၢတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်အဂီၢ်အံၤ
စးထီၣ်သးဖဲမုၢ်နီၣ်လၢ တၢ်အိၣ်သးလၢလံာ်အကျါတခါခါ ကဲထီၣ်သးဝံၤအလီၤခံ

-

1. ပုၤပၣ်ဃုာ်ခံၤလၢကၢ်အံၤ အၢၣ်လီၤတူၢ်လီၤလၢလံာ်တၢ်ကွဲး
ဒ်သီးကပတုၣ်ကွံာ် တၢ်ဘျါဆဲးအတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်,
2. ဖဲတၢ်ကျဲၤဘၣ်လီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဘျါဆဲးအတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အံၤစးထီၣ်သး
ဘၣ်ဆၣ် တချုးတၢ်ဆၢကတီၢ် အသီ 30 ကတၢ်ဒီးဘၣ်န့ၣ်,
ပုၤပၣ်ဃုာ်တဖၣ် အၢၣ်လီၤတူၢ်လီၤလၢလံာ်တၢ်ကွဲး
လၢတၢ်မၤတၢ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လီၤတသ့နီၤခါ, မ့တမ့ၢ်
3. မိၢ်ပၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
မ့ၢ်ပတုၣ်ကွံာ်တၢ်ကျဲၤဘၣ်လီၤအကျါအကျဲ
ဖဲလၢပုၤပၣ်ဃုာ်ခံၤဖုလၢအၢၣ်လီၤတူၢ်လီၤလၢလံာ်တၢ်ကွဲး
ဒ်ကမၤတၢ်ကျဲၤဘၣ်လီၤဆူညါ ဖဲတၢ်ဘျါဆဲးအဆၢကတီၢ် အသီ 30
ကတၢ်အခါ,

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျၢၣ်တုၤသးန့ၣ်

ဖဲတၢ်ဘျါဆဲးတၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဘျီလိာ်အံၤ

မ့ၢ်တုၤဃီဆူတၢ်အိၣ်ဖျၢၣ်လၢအဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်အီၤလၢထးအခါ, မိၢ်ပၢ်
ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ ကဘၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်

တၢ်အၢၣ်လီၤအၢၣ်လီၤသကိးလၢအဖိးသဲးစး လၢအမ့ၢ် -

1. တၢ်ဆဲးလီၤဟံၣ်မံၤ ဒီဖျါပၢ်တၢ်ခဲၤလၢကိး ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ အပုၤခၢၣ်စး
လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်စိတၢ်ကမီၤ လၢကဟံၣ်ဖျါတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဂီၢ်, ဒီး
2. တၢ်ဒုးလူၤဟံၣ်မၤထွဲအီၤသ့ ဖဲကိၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်တဖျါလၢလၢ
လၢအိၣ်ဒီးတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်တဖျါလၢလၢ မ့တမ့ၢ် ကိၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ
လၢကိၢ်အမဲရကၤပူၤ.

ဖဲမိၢ်ပၢ် ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤမ့ၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်အခါန့ၣ်,

အဝဲသ့ၣ်တဂၤစုၣ်စုၣ် ဆီတလဲတၢ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်အံၤသ့ဝဲ

ဖဲတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်အံၤဝဲၤ သးသီအတီၢ်ပူၤ.

တၢ်ဘျါဆဲးအဆၢကတီၢ်အံၤ မ့ၢ်ကတၢ်

လၢတအိၣ်ဒီးတၢ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်ဘၣ်န့ၣ်, တၢ်ကဟံၣ်လီၤ

တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်မူဒါခိၣ်တဂၤ ဒီးတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်အံၤ

တၢ်ကရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအီၤန့ၣ်လီၤ.

ပုၤပၣ်ဃုာ်အဂၤမ့ၢ်တၢ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်ဘၣ်န့ၣ်, ပုၤပၣ်ဃုာ်, မိၢ်ပၢ် မ့တမ့ၢ်

တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ လၢအယုထီၣ် တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်အံၤ တီၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ကိ

လၢတၢ်တတီၣ်ဖျါထီၣ်အီၤဖဲ

တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမ့ၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်တတီၢ် တသ့ဝဲဘၣ်.

ဖဲတၢ်စးထီၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်အခါန့ၣ်, တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ

ကဘၣ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါန့ၣ် ဘၣ်ဃးတၢ်ကျဲၤဘၣ်လိာ်လၢတၢ်ဒီးန့ၣ်အီၤသ့န့ၣ်လီၤ.

နမ့ၢ်ဃုထီၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ် မ့တမ့ၢ် ဃုထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤ

လၢသဲးစးအတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤလၢအကလီ မ့တမ့ၢ် အပူၤဘၣ်အခါန့ၣ်,

တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ ကဘၣ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါန့ၣ် ဘၣ်ဃးတၢ်ကျဲၤ

ဒီးတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤလၢအဘၣ်ထွဲ တခါလၢလၢ လၢတၢ်ဒီးန့ၣ်အီၤသ့

ဖဲန့ၣ်လီၤကဝီၤပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျၢၣ်တုၤသးန့ၣ်

အစ့ၤကတၢၢ်န့ၣ်, တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်မူဒါခိၣ်အံၤ -

1. တဘၣ်မ့ၢ် -

- a. တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ, ခၢၣ်စးကရၢ မ့တမ့ၢ်
ကရၢအဂၤလၢအပၣ်ဃုာ်ဖဲ
တၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤဃုာ်ဆိတၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤ မ့တမ့ၢ်
တၢ်ကွၢ်ထွဲလၢဖိသၣ်ဂီၢ် အပူၤမၤတၢ်ဖိ, မ့တမ့ၢ်
- b. ပုၤတဂၤလၢအအိၣ်ဒီး နီၣ်ကစၢ် မ့တမ့ၢ် ကံၢ်စီတၢ်သ့တဘၣ်
အတၢ်သးစၢ်ဆၢ လၢအထီၣ်ဒါလိာ်သးဒီး
ပုၤတဂၤအတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်ထဲသးတုၤသးအခါ,

2. ကဘၣ်အိၣ်ဒီး တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢၢ်

ဒီးတသ့တဘၣ်လၢကသ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢၢ် တၢ်ဟ့ၣ်လီၤ IDEA, ကီၢ်စၢၤဖျိာ်
ဒီးကီၢ်စံၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ် လၢအပၣ်ဃုာ်ဖဲ IDEA အပူၤ, ဒီး
IDEA သဲစးအတၢ်ကဲခၢၣ်သး ခီဖျိကီၢ်စၢၤဖျိာ်
ဒီးကီၢ်စံၣ်ကွၢ်ဘျီၣ်တဖၣ်,

3. ကဘၣ်အိၣ်ဒီး တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢၢ် ဒီးတၢ်သ့တဘၣ်လၢ

ကမၤတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်တဖၣ် ဒ်သဲစးအကျိၤအကျဲအကြးအဘၣ်
ဒီးအတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အိၣ်ဝဲအသး, ဒီး

4. ကဘၣ်အိၣ်ဒီး တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢၢ် ဒီးတၢ်သ့တဘၣ်လၢ ကဒုးအိၣ်ထီၣ်

ဒီးကွဲးတၢ်ဆၢတဲာ်တဖၣ် ဒ်သဲစးအကျိၤအကျဲအကြးအဘၣ်
ဒီးအတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အိၣ်ဝဲအသးန့ၣ်လီၤ.

ပုၤလၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲလၢ ကမၤတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်

လၢတၢ်နီၤဖးအဖီလၢအံၤန့ၣ် တမ့ၢ်ခၢၣ်စးကရၢအပူၤမၤတၢ်ဖိတံၢ်နီၢ်

မ့ၢ်လၢပုၤအဝဲဘၣ် ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အီၤအဘူးအလဲ ခီဖျိခၢၣ်စးကရၢ

လၢကကဲတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်မူဒါခိၣ်အဃိန့ၣ်လီၤ.

ကီၢ်စံၣ်အိၣ်ဖျၢၣ်တုၤသးန့ၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ ကဘၣ်ပၤဃာ်ပုၤလၢအကဲ

တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်မူဒါခိၣ်တဖၣ် အမံၤကွဲးရဲၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကွဲးရဲၣ်အံၤ

ကဘၣ်ပၣ်ဃုာ်ဒီး ပုၤတဂၤစုာ်စုာ်အံၤ အတၢ်ကြးတၢ်ဘၣ် အတၢ်ကွဲးဖျါန့ၣ်လီၤ.

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်

ပုၤဘၣ်ထွဲတဂၤလၢလၢ် လၢတစံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်အဂီၢ်အံၤ

အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ -

1. တၢ်ကဟဲဟံၣ်အံၤ ဒီးဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးအီၤ နီၤဖျိပီၤရီၤပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်
ဒီးနီၤဖျိပုၤတဂၤစုၣ်စုၣ်လၢအိၣ်ဒီး တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢၤလီၤဆီ မ့တမ့ၢ်
ဘၣ်တၢ်သိၣ်လိအီၤ
ဘၣ်ဃးဖိသၣ်လၢအိၣ်ဒီးကွဲးတဖၣ် အတၢ်ဂ့ၢ်ကီတဖၣ်,
2. ဟံၣ်ဖျါထီၣ် တၢ်အုၣ်သး ဒီးမၤတၢ်သမံသမိးဆၢ,
ဒီးမၤလီၤတံၢ်ပုၤအုၣ်သးတဖၣ် အတၢ်ဟဲဟံၣ်ဖျါထီၣ်သး,
3. တြီၤဃာ်တၢ်ဟ့ၣ်နီၣ်ညါလီၤ တၢ်အုၣ်သးတခါလၢလၢ်
ဖဲတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်အပူၤ လၢတၢ်တဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဘၣ်အီၤဆူ
ပုၤပၣ်ဃုာ်အိၣ်ဒီး အစ့ၤကတၢၢ်ယဲၤသီ
တချုးတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်အမုၢ်န့ၣ်,
4. လၢမိၢ်ပၢ်အတၢ်ဃုာ်အဖီခိၣ်န့ၣ်, ကဒီးန့ၣ်လံာ်တၢ်ကွဲး မ့တမ့ၢ်
အံၣ်လဲၤတြီၤနံး တၢ်ဖိဃာ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်အတၢ်ကလုာ်, ဒီး
5. လၢမိၢ်ပၢ်အတၢ်ဃုာ်အဖီခိၣ်န့ၣ်, ကဒီးန့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်လီၤတံၢ်
အတၢ်ဃုာ်ထီၣ်န့ၣ် ဒီးတၢ်ဆၢတဲာ်တဖၣ် လၢလံာ်တၢ်ကွဲး မ့တမ့ၢ်
လၢအံၣ်လဲၤတြီၤနံးန့ၣ်လီၤ.

ဒ်မိၢ်ပၢ်လၢအပၣ်ဃုာ်ဖဲ တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်အပူၤအသိးန့ၣ်,

နအိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ -

1. ကပျဲဖိသၣ်လၢအဒီးန့ၣ်ဘၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်တဂၤ ကဟဲထီၣ်, ဒီး
2. အိးထီၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်အံၤ လၢကမျါၢ်ကဟဲဒိကန့ၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တချုးတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ် ယဲၤသီန့ၣ်, ပုၤပၣ်ဃုာ်တဖုစုၣ်စုၣ်အံၤ

ကဘၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ် တၢ်သမံသမိးထံခဲလၢ် ဆူပုၤအဂၤတဖုစုၣ်စုၣ်အိၣ်

လၢအဘၣ်တၢ်မၤလၢပုၤအီၤ ဖဲအမုၢ်န့ၣ်မုၢ်သီအဝဲန့ၣ်

ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးတဖၣ် ဒီးသန့ၤထီၣ်သးလၢ

ပုၤပၣ်ဃုာ်လၢအဟ့ၣ်လီၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ အတၢ်သမံသမိးထံတဖၣ်

လၢပုၤပၣ်ဃုာ်အံၤ ကစူးကါအီၤ ဖဲတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်

တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်မူဒါခိၣ်အံၤ ကတြီယာ်ပုၤပုၤယုၣ်တဂၤလၢလၢ
လၢအလီၤတူၣ်လီၤကၢ် လၢကလူၤဟံၣ်မၤထွဲ တၢ်ဟံၣ်ဖျါတၢ်ဂ့ၢ်
အတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်ဖဲတၢ်နီၤဖးအံၤအပူၤ ဒ်သိးသုတဟံၣ်ဖျါထီၣ်
တၢ်သမံသမိးထံလၢအဘၣ်ထွဲ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖး
ဖဲတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်အပူၤ လၢတအိၣ်ဒီးပုၤအဂၤတဖုအတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်နီၤဖးအံၤန့ၣ်, တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်မူဒါခိၣ်အံၤ
ကဘၣ်မၤတၢ်ဆၢတံၢ်တဖၣ် လၢအကါဒိၣ် ဒီးသန့ထီၣ်သးလၢ
တၢ်ဆၢတံၢ်လၢဖိသုၣ် ဒီးဖိသုၣ်အဟံၣ်ဖိဃီဖိအံၤ ဒီးန့ၣ်ဘၣ်
တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆိအတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ လၢအကြးအဘၣ် သုတသ့န့ၣ်လီၤ.

ဖဲတၢ်ဂ့ၢ်ကီၤလၢတၢ်ပၣ်ဒုၣ်ဟံၣ်ကမၣ်
တၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်အတၢ်လုၢ်သ့ၣ်ခါပတံၢ်အပူၤန့ၣ်,
တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်မူဒါခိၣ်အံၤ ထံၣ်ဝဲလၢဖိသုၣ် မ့တမ့ၢ်
ဖိသုၣ်အဟံၣ်ဖိဃီဖိအံၤ တဒီးန့ၣ်ဘၣ် တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆိအတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ
လၢအကြးအဘၣ်သ့ဝဲ ထဲဒ်ဖဲလၢ တၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်
အတၢ်တလၢတလီၢ်အံၤ -

1. မၤတံၢ်တံၢ် ဖိသုၣ်ဒီးအဟံၣ်ဖိဃီဖိ တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ
တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆိ အတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ လၢအကြးအဘၣ်,
2. မၤတံၢ်တံၢ် မိၢ်ပၢ်အတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ်
လၢကဟံၣ်ဖျိၣ်မၤသကိးတၢ်ဖဲ တၢ်မၤတၢ်ဆၢတံၢ်အကျိၤအကျဲအပူၤ
ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဟ့ၣ်လီၤ တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆိအကြးအဘၣ်
ဆူဖိသုၣ် ဒီးဖိသုၣ်အဟံၣ်ဖိဃီဖိအိၣ်, မ့တမ့ၢ်
3. ဒုးကဲထီၣ် တၢ်လီၤတူၣ်လီၤကၢ်လၢ
လၢတၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆိအတၢ်ကဲဘျုးအဂီၢ်.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ တၢ်နီၤဖးအပူၤအံၤ
တၢ်တဘၣ်ဟံၣ်အီၤအီၤပညီလၢတၢ်ကဒိသဒါဆိ
တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်ဝဲဒါခိၣ်လၢ ကဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုၢ်

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်

ဒ်သီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤကလူၤပိာ်မၤထွဲ

တၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်အတၢ်လိာ်ဘၣ်တဖၣ် ဖဲတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါအံၤအပူၤဘၣ်.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ တၢ်နီၤဖးအပူၤအံၤ

တၢ်တဘၣ်ဟံၣ်အီၤအီၤပညိၣ်လၢတၢ်ကဒိသဒါဆိ မိာ်ပာ်လၢကတီၣ်ထီၣ်

တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတုၤလီၤလီၤဆိဆိ ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ
လၢအလီၤဆိလိာ်သးဒီး

တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတုၤလၢတၢ်တီၣ်ထီၣ်အီၤဝံၤဘၣ်.

တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်အတၢ်မၤနီၣ်မၤဃါ ဒီးတၢ်ဃုထံၣ်န့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်လီၤတၢ်တဖၣ်

ဒီးတၢ်ဆၢတံာ်တဖၣ်အံၤ တၢ်ကဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤန့ၣ်

လၢတအိၣ်ဒီးအဘူၤအလဲဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲတၢ်တြုၣ်သံကွၢ်

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအဟံၣ်ပနီၣ်နီၣ်ကစၢ်သ့တဖၣ်ဝံၤအလီၤခံန့ၣ်, ကီၢ်စဲၣ်

အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ ကြးဆုၤထီၣ်တၢ်ဃုထံၣ်န့ၣ်တဖၣ်

ဒီးတၢ်ဆၢတံာ်တဖၣ် ဆူကီၢ်စဲၣ်တၢ်မၤဘၣ်လိာ်ဖးဒုလၢခၢၣ်စးကရၢအဘၣ်စၢၤ

ပုၤကူၣ်လိာ်တၢ်ကရၢ (SICC) ဒီးရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတၢ်ဃုထံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်တဖၣ်အံၤ

ဒီးတၢ်ဆၢတံာ်တဖၣ်အံၤ ဒ်သီးပုၤကမျၢၢ်ဖိကဒီးန့ၣ်ဘၣ်အဂီၢ်လီၤ.

မ့တမ့ၢ်လၢ ပုၤပာ်ဃုာ်ဖဲတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်အပူၤအံၤ ပတံၤသကွၢ်ကညး

တၢ်ဆၢတံာ် ခီဖျိကွီၢ်ထံအတၢ်ဖဲးတၢ်မၤတဖၣ်ဘၣ်န့ၣ်, တၢ်ဆၢတံာ်လၢ

ဘၣ်တၢ်မၤအီၤဖဲတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်အံၤန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢခံကတၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကီၢ်စဲၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ ကဘၣ်မၤလီၤတံာ်ဝဲလၢ

အတဘၣ်စဲၤန့ၣ် အသီ 30 ဖဲအသီ 30 ဆၢကတီၢ် ဘၣ်ဃးဒီး

တၢ်ဘျါဆဲးအကတီၢ်အံၤ လၢကွၢ်အခါ -

1. တၢ်ဆၢတံာ်လၢခံကတၢ်အံၤ ဘၣ်တၢ်မၤအီၤ

ဖဲတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်အပူၤ, ဒီး

2. တၢ်ဆၢတံာ်အလံာ်ကွဲးဒိတဘျီအံၤ ဘၣ်တၢ်ဆုၤအီၤဆူ

ပုၤပာ်ဃုာ်တဂၤစုာ်စုာ်အအိၣ်.

ကွီၢ်ထံအတၢ်ဖဲးတၢ်မၤတဖၣ်

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်

ပုၤပၣ်ဃုာ်တၢ်လၢလၢလၢ အဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး ဒီဖျိတၢ်ဃုာ်ထံၣ်န့ၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဆၢတံာ်လၢအဘၣ်တၢ်မၤအီၤ ဖဲတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ် အကျိၤအကွၢ်အံၤ အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ် ကမၤကွၢ်ထံးသဲးစးဂ့ၢ်ဝီ ဘၣ်ဃးဒီး တၢ်သ့ၣ်တမံးသးတမ့ၢ် လၢအဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်အီၤ ဖဲတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. သဲးစးဂ့ၢ်ဝီအံၤ တၢ်ဟဲစိာ်အီၤဆူ ကီၢ်စံၣ်ကွၢ်ဘျီၣ် လၢ

အိၣ်ဒီးတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတုၤအစိအကမီၤလၢအသ့အဘၣ် မ့တမ့ၢ်

ကီၢ်ရၢၣ်ကွၢ်ဘျီၣ်လၢကီၢ်အမဲရကၤအပူၤ လၢတအိၣ်ဒီး

တၢ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံးသးတၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဘျီလိာ်ထဲလဲၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤပၣ်ဃုာ်, မိၢ်ပာ်

မ့တမ့ၢ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢအဟဲစိာ်သဲးစးဂ့ၢ်ဝီအံၤ ကဘၣ်အိၣ်ဒီး

တၢ်ဆၢကတီၣ် အသီ 90 စးထီၣ်ဖဲမုၢ်နီၤမုၢ်သီလၢ တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်မူဒါခိၣ်

မၤတၢ်ဆၢတံာ်ဝံၤအလီၢ်ခဲ လၢကတီၣ်ထီၣ် ကွၢ်ထံးသဲးစးဂ့ၢ်ဝီအဂီၢ်လီၤ.

ဖဲသဲးစးတၢ်ဂ့ၢ်လၢ အဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤ ဖဲတၢ်နီၤဖးတခါလၢလၢအပူၤန့ၣ်, ကွၢ်ဘျီၣ်အံၤ -

1. ကဘၣ်ဒီးန့ၣ် တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါတဖၣ်
လၢတၢ်ပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤအတၢ်လိာ်ကွၢ်တဖၣ်အဂီၢ်,
2. ကဘၣ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ် တၢ်အုၣ်သးဆူညါ ဖဲပုၤပၣ်ဃုာ်ဃုာ်ထီၣ်အခါ,
ဒီး
3. ဒီးသန့ထီၣ်သးလၢ အတၢ်ဆၢတံာ်လၢ
တၢ်အုၣ်သးဂ့ၢ်န့ၣ်တၢ်အဂၤအဖီခိၣ်န့ၣ်,
ကဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်အၢၣ်လီၤလၢ ကီၢ်ဘျီၣ်အတၢ်ဆၢတံာ်တဖၣ်အံၤ
ကြးဝဲဘၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ကီၢ်ရၢၣ်ကွၢ်ဘျီၣ်တဖၣ် လၢကီၢ်အမဲရကၤအပူၤအံၤ

အိၣ်ဒီးသဲးစးဂ့ၢ်ဝီအတၢ်စံၣ်ညီၣ်စိကမီၤ လၢအဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်အီၤဖဲ IDEA

အတၢ်နီၤဖး 615 လၢအိၣ်ဒီးတၢ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံးသး

တၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဘျီလိာ်ထဲလဲၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်နီၤဖးအံၤ တၢ်တြီဃာ် မ့တမ့ၢ်

ဟံၣ်နီၣ်ဃာ် တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ်, တၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်တဖၣ်,

ဒီးတၢ်မၤဂ့ၢ်ထီၣ်တဖၣ် လၢတၢ်ဒီးန့ၣ်အီၤသ့ ဖဲတၢ်ဘျုးသဲးစးခိၣ်သ့ၣ်, 1990

ပုၤကီၢ်အမဲရကၤဖိလၢအိၣ်ဒီးကွၢ်ကွၢ်တဖၣ်အဂီၢ်သဲးစး, 1973

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်

တၢ်ဘျီမၤဂ့ၤထီၣ်သဲးစး တၢ်ဘျီခိၣ်သ့ၣ် V မ့တမ့ၢ် ကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်တၢ်ဘျီသဲးစးအဂၤ
လၢအဒိသဒါဖိသုၣ်လၢအိၣ်ဒီးက့ၢ်ကွဲၣ်တဖၣ်အဖီလၢာ်ဘၣ်, ဒီး
မ့တမ့ၢ်လၢတၢ်တီၣ်ထီၣ် ကီၢ်ထံအတၢ်ဖဲးတၢ်မၤ လၢတၢ်ဘျီသဲးစးအံၤအဖီလၢာ်
လၢအယုဒီးန့ၣ်တၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤ လၢတၢ်ဒီးန့ၣ်အီၤသ့စ့ၢ်ကီး ဖဲ IDEA တၢ်နီၤဖး
615 အဖီလၢာ်န့ၣ်, တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်အကျိၤအကွၢ်တဖၣ်အံၤ
တၢ်ကဘၣ်စူးကါအီၤခဲလၢာ် ဒ်တၢ်လိၣ်ဘၣ်အီၤအသိး
ဒီးတၢ်ကဘၣ်မၤတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအံၤ လၢ IDEA တၢ်နီၤဖး 615 အဖီလၢာ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်ဒီးအဆၢကတီၢ်

တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ ဒီးမိၢ်ပၢ်လၢအိၣ်ဒီးဖိက့ၢ်ကွဲၣ် လၢအပၣ်ဃုာ်အံၤ
မ့ၢ်တၢ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်ဝဲဘၣ်အခါ, ဖဲတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်လိာ်ကီၢ်
လၢအပၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ် အကတီၢ်န့ၣ်, ဖိသုၣ်အံၤကဘၣ်ဒီးန့ၣ်
တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယုဆိအတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ လၢအဒီးန့ၣ်ဘၣ်ဝဲ
လၢအကတီၢ်ခဲအံၤဆူညါ ဖဲတၢ်လိာ်တၢ်ကျဲၤလၢအဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်ဃာ်အံၤ
ဖဲနီၣ်တၢ်ဂၤစုာ်စုာ် ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ အတၢ်တီၢ်ကျဲၤအပူၤ
လၢအဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ပျဲအီၤ ခီဖျိမိၢ်ပၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဒိကန့ၣ်အံၤ
မ့ၢ်ပၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ထီၣ်ထီၣ်လၢတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤဆိအဂီၢ်န့ၣ်,
ဖိသုၣ်အံၤကဒီးန့ၣ်ဘၣ် တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ လၢတၢ်ဂ့ၢ်လိာ်ဘျီလိာ်အသးန့ၣ်လီၤ.

မိၢ်ပၢ်ခၢၣ်စးတဖၣ်

ဖိသုၣ်လၢအကြးအဘၣ်တဖၣ် အတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် လၢတၢ်နီၤဖး (ဂ) အဖီလၢာ်အံၤ
ဘၣ်တၢ်ဒိသဒါဃာ်အီၤ ဖဲလၢ -

1. တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်ဃာ် **မိၢ်ပၢ်**မ့ၢ်တသ့အခါ,
2. ဖဲတၢ်ဂ့ၢ်ကျဲးစးထဲးဂံၢ်ထဲးဘါ လၢအကြးအဘၣ်ဝံၤအလီၢ်ခဲန့ၣ်,
တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤဒါခိၣ်အံၤ တသ့ညါ **မိၢ်ပၢ်**အတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲၤ,
မ့တမ့ၢ်
3. ဖိသုၣ်အံၤ အိၣ်လၢ ကီၢ်စဲၣ်အတၢ်ဒိသဒါအဖီလၢာ် လၢ South Dakota
တၢ်ဘျီသဲးစးအဖီလၢာ်န့ၣ်လီၤ.

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်

တၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤမူဒါခိၣ် ယုၣ်ဒီးလီၤကဝီၤကူၣ်သ့ၣ်ခၢၣ်စးကရၢ
ဒ်အကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲအသီးအံၤ ကဘၣ်ဟံၣ်ပနီၣ် ပုၤတဂၤစၢၤစၢၤဖဲခၢၣ်စးကရၢအပူၤ
ဒီးပုၤဟ့ၣ်တၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤအပတီၢ် လၢတၢ်ကဟ့ၣ်မူဟ့ၣ်ဒါအီၤ ဒ်အမ့ၢ်
မိၢ်ပၢ်ခၢၣ်စးအသီးန့ၣ်လီၤ. မိၢ်ပၢ်ခၢၣ်စးတဖၣ်အံၤ တဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်သးစၢၤဆၢ
လၢအထီဒါလိာ်သးဒီးဖိသ့ၣ်လၢ အကဲခၢၣ်စးန့ၣ်အီၤတဂၤ
အတၢ်သးစၢၤဆၢတဖၣ်ဘၣ် ဒီးကဘၣ်အိၣ်ဒီး တၢ်သ့ၣ်ညါန့ၣ်ပၢ်
ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ် လၢအမၤလီၤတံၢ် တၢ်ကဲခၢၣ်စးလၢလၢလီၤလီၢ်
လၢဖိသ့ၣ်အဂီၢ်လီၤ. တၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤမူဒါခိၣ်
ယုၣ်ဒီးလီၤကဝီၤတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ ခၢၣ်စးကရၢအံၤ
အိၣ်ဒီးမူဒါလၢတၢ်သိၣ်လိ ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်အုၣ်သး
လၢမိၢ်ပၢ်ခၢၣ်စးတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ.

လၢတၢ်မၤလၢထီၣ်ပွဲၤထီၣ် တၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်တိၣ်စၢၤဖဲတၢ်နီၤဖးအံၤအဖီလၢာ်
လၢဖိသ့ၣ်တဖၣ် လၢအအိၣ်ဖဲကီၢ်စဲၣ်အတၢ်ဒိသဒါအဖီလၢာ် မ့တမ့ၢ်
တၢ်ဟံၣ်လီၤအီၤဖဲတၢ်အံၤထွဲကွၢ်ထွဲအလီၢ်အဂီၢ်န့ၣ်, တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ
ကဘၣ်ယုၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖး လၢပဒိၣ်ခၢၣ်စးကရၢ
လၢအဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်မူဟ့ၣ်ဒါအီၤဘၣ်သး ဖိသ့ၣ်အတၢ်ကွၢ်ထွဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲတၢ်အိၣ်သးလၢ ဖိသ့ၣ်အံၤ မ့ၢ်အိၣ်လၢကီၢ်စဲၣ်အတၢ်ဒိသဒါအဖီလၢာ်န့ၣ်,
လၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤမူဒါခိၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအလီၢ်, မိၢ်ပၢ်လၢအကဲခၢၣ်စးအံၤ
တၢ်ကဟ့ၣ်လီၤအီၤမူဒါ ခိဖျိစံၣ်ညါလၢအံၤထွဲကွၢ်ထွဲ ဖိသ့ၣ်အိၣ်ဖျဲၣ်သီ မ့တမ့ၢ်
ဖိသ့ၣ်ဆဲးအသဲးတၢ်ဂ့ၢ် ဖဲလၢမိၢ်ပၢ်ခၢၣ်စးအံၤ တုၤထီၣ်ဘၣ်ဒီး
တၢ်နီၤဖးအံၤအတၢ်လိာ်ဘၣ်တဖၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ ကဘၣ်မၤတၢ်ထဲးဂံၢ်ထဲးလၢလၢအကြၢးအဘၣ်တဖၣ်
ဒ်သီးကမၤလီၤတံၢ် တၢ်ဟ့ၣ်လီၤမူဒါလၢ မိၢ်ပၢ်ခၢၣ်စးအဂီၢ် လၢတအါန့ၢ် အသီ
30 ဖဲပဒိၣ်ခၢၣ်စးကရၢအံၤ ဆၢတံၢ်ဝဲလၢ
ဖိသ့ၣ်လိာ်ဘၣ်မိၢ်ပၢ်ခၢၣ်စးဝံၤအလီၢ်ခံန့ၣ်လီၤ.

ပုၤလၢအဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်မူဟ့ၣ်ဒါအီၤဒ်မိၢ်ပၢ်ခၢၣ်စးတဂၤအသီးအံၤ
တဘၣ်မ့ၢ်ပဒိၣ်ခၢၣ်စးကရၢအပုၤမၤတၢ်ဖိဘၣ်, မ့တမ့ၢ် ပုၤတဂၤ မ့တမ့ၢ်
ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢအဟ့ၣ်လီၤ ဖိသ့ၣ် မ့တမ့ၢ် ဖိသ့ၣ်အဟံၣ်ဖိဃီဖိဘၣ်သး

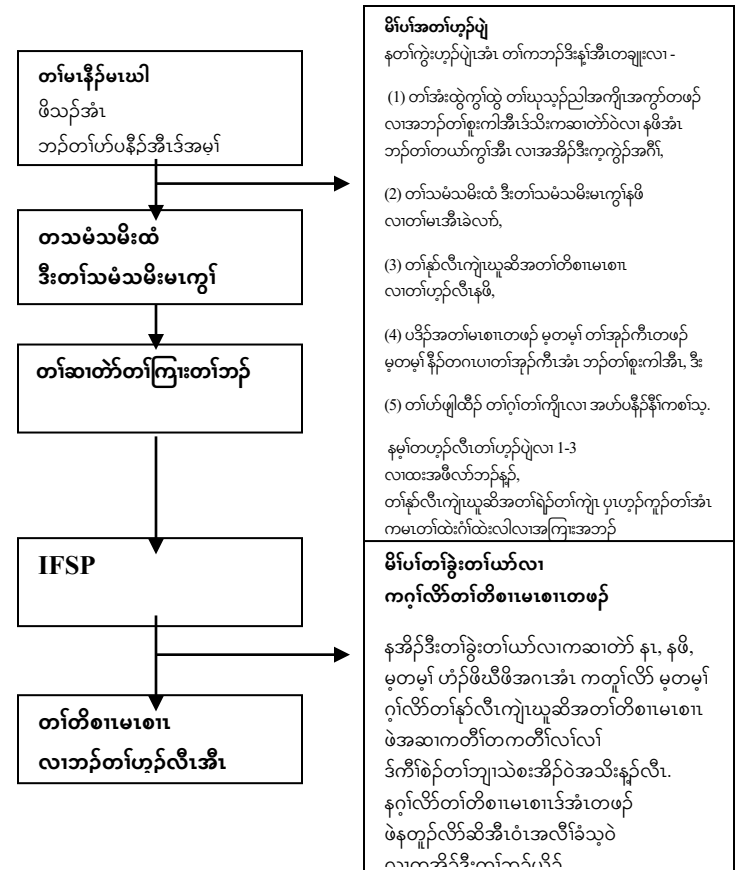
ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်

တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤဃုၤဆိအတၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤ, တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့, တၢ်ကွၢ်ထွဲ,
မ့တမ့ၢ် တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤအဂၤတဖၣ်ဘၣ်. ပုၤလၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲ
လၢကမ့ၢ်မိၢ်ပၢ်ခၢၣ်စး လၢလံာ်တၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤအဆၢအဖီလၢအံၤ
တမ့ၢ်ခၢၣ်စးကရၢအပုၤမၤတၢ်ဖိတၢ်နီၢ် မ့ၢ်လၢပုၤတဂၤအံၤ
ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အီၤအဘူးအလဲ ခီဖျိခၢၣ်စးကရၢ
ဒ်သိးကကဲမိၢ်ပၢ်ခၢၣ်စးအယိန့ၣ်လီၤ.

မိၢ်ပၢ်ခၢၣ်စးအံၤ အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် ဒ်မိၢ်ပၢ်လၢတၢ်ပညိၣ်ခဲလၢာ်အသိး
လၢတၢ်နီၤဖး (ဂ) အဖီလၢန့ၣ်လီၤ.

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်

နီၣ်တၢ်စၢ်စုၣ် ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်တိၣ်စၢ်မၤစၢ်တၢ်တီၢ်ကျဲၤ တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတပတီၢ်ဘၣ်တပတီၢ်

တၢ်ကွဲးနီၣ် - န့ၣ်တသးလီၤပလီၢ်ဒီး ပဒိုၣ်ခါးစးကရၢ မ့တမ့ၢ် လီၢ်ကဝီၤပုၤဟ့ၣ်တၢ်တိၣ်စၢ်မၤစၢ်လၢ ဘၣ်ဃး (1) တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်, (2) တၢ်သမံသမိးထံ, မ့တမ့ၢ် (3) တၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယုဆိအတၢ်တိၣ်စၢ်မၤစၢ်မၤစၢ်အကြးအဘၣ် လၢန့ၣ် မ့တမ့ၢ် ဟံၣ်ဖိဃီဖိ ဖဲသ့ၣ်အန့ၣ်ခိၣ်ဃၢလီၢ်ကဝီၤအခါန့ၣ်, န့ၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢ ကဒီးန့ၣ်ဘၣ် တၢ်ပၤဆုၢ်ရဲၣ်ကျဲၤ အတၢ်ဘျုးဆဲး

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသၢနံၣ်

လၢနတၢ်ဘိၣ်ယိၣ်တဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. တၢ်ဘိၣ်တၢ်လၢအတၢ်သိၣ်တၢ်သီအံၤ ဘၣ်ထွဲလၢ
တၢ်မၤအကျိၤအကျဲၤ ဒီတကတီၢ်ဃီအပူၤန့ၣ်လီၤ.

စီၤဩ

တၢ်သမံသမိးမၤကွၢ်- တၢ်သမံသမိးမၤကွၢ်အံၤ အိၣ်ပညီမ့ၢ်ဝဲ
တၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်ဆူညါတဖၣ်
လၢအဘၣ်တၢ်စူးကါအီၤ
ခီဖျိပုၤလၢအိၣ်ဒီးအကံၢ်စီတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်
ဒ်သိးကဟံၣ်ပနီၣ်ဖိသၣ်အတၢ်ဂံၢ်ဆူၣ်ဘါဆူၣ်တဖၣ်
ဒီးတၢ်လိၣ်ဘၣ်လီၤလီၤဆီဆီတဖၣ်
ဒီးတၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆိအတၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤ
အကြးအဘၣ်
ဒ်သိးကတုၤထီၣ်ထီၣ်ဘးဆူတၢ်လိၣ်ဘၣ်သ့တဖၣ်
အံၤ ဖဲဖိသၣ်အတၢ်ကြးတၢ်ဘၣ် လၢ IDEA
အတၢ်နီၤဖး (ဂ) အကတီၢ် ဒီးပၣ်ဃုာ်ဒီး
တၢ်သမံသမိးမၤကွၢ် ဖိသၣ်
ဒီးတၢ်သမံသမိးမၤကွၢ်ဖိသၣ်အဟံၣ်ဖိဃီဖိ
လၢအလဲၤသးတပယုာ်ဃီဒီးကီၢ်စၢၤဖျိ
အတၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤဟးဂီၤ- တၢ်မၤဟးဂီၤန့ၣ် အိၣ်ပညီမ့ၢ်ဝဲ
တၢ်မၤဟးဂီၤကွၢ်တၢ်မၤနီၣ်မၤဃါ မ့တမ့ၢ်
တၢ်မၤလီၤတံၢ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအဟံၣ်ပနီၣ်နီၢ်က
စၢ်သ့တဖၣ်အံၤ
တၢ်ထုးထီၣ်ကွၢ်အီၤလၢတၢ်မၤနီၣ်မၤဃါအပူၤ
ဒ်သိးတၢ်မၤနီၣ်မၤဃါအံၤ
တမ့ၢ်လၢကတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအဟံၣ်ပနီၣ်နီၢ်ကစၢ်သ့တ
ဖၣ်လၢကဘၣ် ဖဲတၢ်နီၤဖး (ဂ)
တၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်အဖိလၢန့ၣ်လီၤ.

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်

တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်- လၢတၢ်ကဟ့ၣ်ပျဲ တၢ်ဒီးန့ၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်, တၢ်ဆှၢဒီ, မ့တမ့ၢ် တၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျါအဂၤ ဘၣ်ဃးတၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆိ
အတၢ်မၤနီၣ်မၤယါတဖၣ်, မ့တမ့ၢ်
တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအဟံၣ်ပနီၣ်နီၣ်ကစၢ်သ့တဖၣ်
လၢအပၣ်ဃုာ်ဖဲတၢ်မၤနီၣ်မၤယါတဖၣ်အံၤ
ဆူပုၤပၣ်ဃုာ်တဂၤလၢလၢ လၢတပၣ်ဃုာ်ဒီး
ပုၤပၣ်ဃုာ်လၢတၢ်ပပနီၣ်အီၤဒ်အမ့ၢ် ပုၤဟ့ၣ်လီၤ
မ့တမ့ၢ် ပုၤဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါ
လၢအကျိၤအကျဲတခါလၢလၢ ပၣ်ဃုာ်ဒီး
ထးခိၣ်တၢ်ကတိၤ, လံာ်တၢ်ကွဲး မ့တမ့ၢ်
အံၣ်လဲၤတြီနံးတဖၣ်.

**တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆိ
တၢ်မၤနီၣ်မၤယါတဖၣ်**

တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆိအတၢ်မၤနီၣ်မၤယါတဖၣ်အံၤ
အဒိပညီမ့ၢ်ဝဲ
တၢ်မၤနီၣ်မၤယါတဖၣ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးဖိၣ်သ့အဂ့ၢ်
အကျိၤလၢ တၢ်ကဘၣ်ထၢဖျိၣ်အီၤ, ပၤယာ်အီၤ
မ့တမ့ၢ် စူးကါအီၤ ဖဲ IDEA တၢ်နီၤဖး (ဂ) အဖီလၢ
ဒီးအကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်.

တၢ်သမံသမီးထံ တၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်တဖၣ် လၢအဘၣ်တၢ်စူးကါအီၤ
ခီဖျိပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ လၢအိၣ်ဒီးကံၢ်စီတဖၣ်
ဒ်သီးကဆၢတံာ်ဖိသ့ အတၢ်ကြးတၢ်ဘၣ်
လၢအစးထီၣ် ဒီးဆူညါ ဖဲ တၢ်နီၤဖး (ဂ) အဖီလၢ
လၢအလီၤပလိာ်သးဒီး "ဖိသ့အိၣ်ဖျဲၣ်သီတဖၣ်
ဒီးဖိသ့ဆဲးတဖၣ် လၢအိၣ်ဒီးက့ၢ်ကွဲးတဖၣ်"
အဒိပညီ ဖဲကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သီအပူၤအသိး,

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသၢနံၣ်

ပၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဆၢတဲာ် ဖိသုၣ်အပတီၢ်တခါလၢလၢ်
ဖဲတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်လီၤကဝီၤ ယဲၢ်မံၤအပူၤ.

IFSP -

နီၣ်တၢ်စၢ်စၢ် ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်တိၣ်စၢ်မၤစၢၤ
အတၢ်တိၣ်ကျဲၤ မ့တမ့ၢ် IFSP အံၤအခီပညီမ့ၢ်ဝဲ
တၢ်တိၣ်ကျဲၤအတၢ်ကွဲးဖျါ လၢတၢ်ကဟ့ၣ်လီၤ
တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤဃူဆိအတၢ်တိၣ်စၢ်မၤစၢၤ
ဆူဖိသုၣ်အိၣ်ဖျဲၣ်သီ မ့တမ့ၢ်
ဖိသုၣ်ဆံးလၢအိၣ်ဒီးကွဲးကွဲးတဖၣ် လၢ IDEA တၢ်နီၤဖး
(ဂ) အဖီလၢ် ဒီးဖိသုၣ်အိၣ်ဖျဲၣ်သီ မ့တမ့ၢ် ဖိသုၣ်ဆံး
အဟံၣ်ဖိဃီဖိလၢ --
(က) ဒီးသန့ထီၣ်သးလၢ တၢ်သမံသမိးထံ
ဒီးတၢ်သမံသမိးမၤကွၢ်,
(ခ) ပၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ
လၢအဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါလီၤတၢ်အီၤ
ဖဲတၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်အပူၤ,
(ဂ) ဘၣ်တၢ်မၤလၢပဲၤအီၤ လၢအဆိအချုတသ့ဖဲအသ့
ဖဲတၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ် မိၢ်ပၢ်အတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲလၢ
တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤဃူဆိအတၢ်တိၣ်စၢ်မၤစၢၤ ဖဲ IFSP
အံၤဝဲၤအလီၢ်လၢ လၢအလဲၤသးတပယုာ်ဃီ
ဒီးကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်, ဒီး
(ဃ) ဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤ ဒ် IFSP
တၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်တဖၣ်အိၣ်သး
ဖဲကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်အပူၤ.

ကံၢ်စီတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အါမံၤ ကံၢ်စီတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အါမံၤန့ၣ် အခီပညီမ့ၢ်ဝဲ
တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ မ့တမ့ၢ် ကံၢ်စီတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လီၤဆီ
အတၢ်ပၣ်ဃုာ်ခံၤ မ့တမ့ၢ် အါန့ၣ်အန့ၣ် ဘၣ်ဃးဒီး - (က)

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသၢနံၣ်

တၢ်သမံသမိးထံ ဖိသၣ် ဒီးတၢ်သမံသမိးမၤကွၢ် ဖိသၣ်
ဒီးဟံၣ်ဖိဃီဖိ
ဒ်ကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်အိၣ်ဝဲအသိး,
ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ပၣ်ဃုာ်ဒီးပုၤတဂၤ
လၢအကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲဖဲတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ မ့တမ့ၢ်
ကံၢ်စီတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အါန့ၢ်တခါ, ဒီး (ခ) IFSP
ကရူၢ်ဒ်ကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီအိၣ်ဝဲအသိးအံၤ
ကဘၣ်ဒုးပၣ်ဃုာ်မိၢ်ပၢ်အတၢ်ပၣ်ထွဲ
ဒီးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ မ့တမ့ၢ်
ကံၢ်စီတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လီၤလီၤဆီဆီ အပုၤခံၤ မ့တမ့ၢ်
အါန့ၢ်အန့ၢ် ဒီးပုၤတဂၤအံၤ ကဘၣ်မ့ၢ်
တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤမူဒါခိၣ်
ဒ်ကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီအိၣ်ဝဲအသိး.

နီၢ်ကစၢ်ကျိၣ် - နီၢ်ကစၢ်ကျိၣ်အိၣ်ပညီမ့ၢ်ဝဲ ကျိၣ်လၢညီန့ၢ်ဘၣ်တၢ်စူးကါအီၤ
ဒီဖျိပုၤတဂၤစုာ်စုာ်
လၢအအိၣ်ဒီးအဲကလံးကျိၣ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်
ထဲတဆံးတက့ၢ် မ့တမ့ၢ် လၢဖိသၣ်အဂီၢ်တခီ
မ့ၢ်ဝဲကျိၣ်လၢညီန့ၢ်ဘၣ်တၢ်စူးကါအီၤ
ဒီဖျိဖိၣ်သၣ်အမိၢ်ပၢ်တဖၣ်. လၢတၢ်သမံသမိးထံတဖၣ်
ဒီးတၢ်သမံသမိးမၤကွၢ်တဖၣ်အဂီၢ်,
ကျိၣ်လၢညီန့ၢ်ဘၣ်တၢ်စူးကါအီၤ ဒီဖျိဖိသၣ်
ဖဲလၢဘၣ်တၢ်ဆၢတံၢ်အီၤဒ်အကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲဒီး
တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ် လၢဖိသၣ်အဂီၢ်
ဒီဖျိပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါအိၣ်ဒီးကံၢ်စီတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်
လၢအမၤတၢ်သမံသမိးထံ မ့တမ့ၢ် တၢ်သမံသမိးမၤကွၢ်.

ဖဲတၢ်မ့ၢ်စူးကါအီၤလၢပုၤလၢအနုတၢ်ဟူတၢ် မ့တမ့ၢ်
အိၣ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်လၢကနုၢ်ဟူတၢ်အဂီၢ်,

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသၢနံၣ်

ပှၤမဲၣ်တထံၣ်တၢ် မ့တမ့ၢ် မဲၣ်ချဲးတၢ်ထံၣ်ဟးဂီၤ, မ့တမ့ၢ်
ပှၤတဂၤလၢလၢ
လၢတအိၣ်ဒီးကျိၣ်လၢတၢ်ကွဲးအီၤအခါန့ၣ်,
နီၢ်ကစၢ်ကျိၣ်အံၤ အခိပညီမ့ၢ်ဝဲ
တၢ်ဆဲးကျိးဆဲးကျါအကျိၤအကျဲ
လၢညီန့ၢ်ဘၣ်တၢ်စူးကါအီၤ ခိဖျီ ပှၤတဂၤစုၣ်စုၣ် (ဒ်အမ့ၢ်
တၢ်စဲၣ်စုပုးခိၣ်ကျိၣ်, ပှၤမဲၣ်တထံၣ်တၢ်အလံာ်တၢ်ကွဲး,
မ့တမ့ၢ် ထးခိၣ်တၢ်ကတိၤအတၢ်ဆဲးကျိးတဖၣ်).

န့ဆၢၣ်ခိၣ်ဃၢၤလီၢ်ကဝီၤ- န့ဆၢၣ်ခိၣ်ဃၢၤလီၢ်ကဝီၤအခိပညီမ့ၢ်ဝဲ
တၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲလၢအမ့ၢ်န့ဆၢၣ် မ့တမ့ၢ်
ညီန့ၢ်လၢဖသၣ်အိၣ်ဖျဲၣ်သီ မ့တမ့ၢ်
ဖိသၣ်ဆဲးသးန့ၣ်တဖးဃီ လၢအအိၣ်ဒီးကွဲးကွဲးတဖၣ်,
ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ပၣ်ဃုာ်ဒီး ဟံၣ် မ့တမ့ၢ်
ပှၤတဂၤတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲတဖၣ်သ့ဝဲ
ဒီးကဘၣ်လဲၤသးတပယုာ်ဃီ
ဒီးကီၢ်စၢ်ဖျိၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်.

မိၢ်ပာ်-

မိၢ်ပာ် အခိပညီမ့ၢ်ဝဲ -

- (1) ဖိသၣ်အမိၢ်ပာ်လၢအသွံၣ်ထံလီၤစၢၤ မ့တမ့ၢ်
မိၢ်ပာ်ကွၢ်လုာ်ဖိ,
- (2) မိၢ်ပာ်ကွၢ်ထွဲဖိသၣ် ဖဲလၢကီၢ်စဲၣ်တၢ်ဘျၢသဲးစး,
တၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ် မ့တမ့ၢ်
တၢ်သိၣ်တၢ်သီအတၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤ ဃုာ်ဒီးကီၢ်စဲၣ်
မ့တမ့ၢ် လီၢ်ကဝီၤကရၢအံၤ မ့တမ့ၢ်ဒီးသးဒါဝဲလၢ
မိၢ်ပာ်ကွၢ်ထွဲဖိသၣ်အံၤ
ကကဲဒ်မိၢ်ပာ်တဂၤအသီးအခါ,

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသၢနံၣ်

(3) ညီၣ်န့ၣ်န့ၣ်, ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်ဖိအံၤ
ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမီၤအီၤ
လၢကကဲဖိသၣ်အမိၣ်ပၢ်, မ့တမ့ၢ်
ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမီၤအီၤ
လၢကမၤတၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆိ, တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့,
ဆူၣ်ချ့မ့တမ့ၢ် တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီ
အတၢ်ဆၢတံၢ်တဖၣ် လၢဖိသၣ်အဂီၢ်ဘၣ်ဆၣ်
တမ့ၢ်ကီၢ်စဲၣ် ဖဲလၢဖိသၣ်အံၤ
အိၣ်လၢကီၢ်စဲၣ်အတၢ်ဒိသဒါအဖီလၢအခါန့ၣ်လီၤ.

(4) ပုၤတဂၤစုၣ်စုၣ် လၢအကဲန့ၢ်
ဖိသၣ်အမိၣ်ပၢ်လၢအသ့ၣ်ထံလီၤစၢၤ မ့တမ့ၢ်
မိၣ်ပၢ်ကွၢ်လုၢ်ဖိ, ပၣ်ဃုာ်ဒီးဖုဖံ, မိၣ်ယၢ်ပၢ်ယၢ်, မ့တမ့ၢ်
ဖိသၣ်အဘူးအတံၢ်
ဃုာ်ဒီးပုၤလၢဖိသၣ်အိၣ်ဒီးအီၤတဖၣ် မ့တမ့ၢ်
ပုၤတဂၤလၢအအိၣ်ဒီး သဲစးမူဒါ
လၢဖိသၣ်အတၢ်အိၣ်မုၢ်ဆိးပၢၤအဂီၢ်, မ့တမ့ၢ်
(5) မိၣ်ပၢ်ခၢၣ်စးလၢအဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်မူဟ့ၣ်ဒါအီၤ
ဒ်ကီၢ်စဲၣ်တၢ်ဘျၢသဲစးအိၣ်အသိး.

မ့တမ့ၢ်လၢတၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်အီၤလၢလၢ်
လၢအကုၢ်ကျဲးစးကဲမိၣ်ပၢ်
လၢသဲစးလၢအဆၢအံၤအဖီလၢ်
ဒီးဖဲလၢပုၤအါန့ၢ်တဂၤအံၤ ကြးဝဲဘၣ်ဝဲဒ်မိၣ်ပၢ်အသိး
ဖဲတၢ်နီၤဖးအံၤအဖီလၢ်အခါန့ၣ်,
ဖိသၣ်အမိၣ်ပၢ်လၢအသ့ၣ်ထံလီၤစၢၤ မ့တမ့ၢ်
မိၣ်ပၢ်ကွၢ်လုၢ်ဖိအံၤ ဘၣ်တၢ်ဟံၣ်အီၤဒ်အမ့ၢ်
မိၣ်ပၢ်လၢတၢ်နီၤဖးအံၤအတၢ်ပညိၣ်အဂီၢ်
ဖဲဖိသၣ်အမိၣ်ပၢ်လၢအသ့ၣ်ထံလီၤစၢၤ မ့တမ့ၢ်

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသၢနံၣ်

မိၢ်ပၢ်ကွၢ်လုၢ်ဖိအံၤ
အိၣ်ဒီးတၢ်စိတၢ်ကမီၤအဖိးသဲစးလၢ
ကမၤတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ မ့တမ့ၢ်
တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆိတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ
အတၢ်ဆၢတံၢ်တဖၣ် လၢဖိသၣ်ဂီၢ်အခါန့ၣ်လီၤ.

ဖဲလၢတၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတုၤအတၢ်စံၣ်ညီၣ်တံၢ် မ့တမ့ၢ်
တၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုၢ်အံၤ မ့ၢ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်
ပုၤလီၤလီၤဆီဆိတဂၤ လၢတၢ်န့ၣ်ဖးအဒု 1 တုၤ 4
လၢအပၣ်ယုၢ်ဒီးတၢ်နီၤဖးအံၤ ဒ်ကိးကကဲမိၢ်ပၢ်လၢ
ဖိသၣ်အဂီၢ် မ့တမ့ၢ် ကမၤတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့
မ့တမ့ၢ် တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆိတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ
အတၢ်ဆၢတံၢ်တဖၣ် လၢဖိသၣ်အခါသးန့ၣ်,
ပုၤတဂၤအံၤ ဘၣ်တၢ်ဟံၣ်အိၣ်ဒ်အမ့ၢ်
မိၢ်ပၢ်လၢတၢ်နီၤဖးအံၤအတၢ်ပညီၣ်အဂီၢ်,
မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢ ပုၤအၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်မၤတၢ်အံၤ
မ့ၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤတခါလၢလၢ လၢဖိသၣ်
မ့တမ့ၢ် ဖိသၣ်အဟံၣ်ဖိဃီဖိဂီၢ်အခါန့ၣ်,
ပုၤအၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်မၤတၢ်အံၤ
ကဲမိၢ်ပၢ်လၢဖိသၣ်အဂီၢ်တသ့ဝဲဘၣ်.

ခါၣ်စးကရၢလၢအဟံၣ်ဖျိၣ်မၤသကိးတၢ်- ခါၣ်စးကရၢလၢအဟံၣ်ဖျိၣ်မၤသကိးတၢ်အံၤ
အညီပညီမ့ၢ်ဝဲ ပုၤတဂၤစုၣ်စုၣ်, ခါၣ်စးကရၢ,
ကရၢလီၤဆီ မ့တမ့ၢ် ကရၢလၢအထၢဖျိၣ်, ပၤယၢ်
မ့တမ့ၢ်
စူးကါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအဟံၣ်ပနီၣ်နီၣ်ကစၢ်သ့တဖၣ်
လၢကမၤလၢပွဲၤထီၣ် တၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ်ဖဲ IDEA
အတၢ်နီၤဖး (ဂ) အပူၤ လၢအဘၣ်ထွဲဒီး

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသၢနံၣ်

ဖိသၣ်လီၤလၢဆီဆီတဂၤအဂီၢ်.
 ခၢၣ်စးကရၢလၢအဟံၣ်ဖျိၣ်မၤသကိးတၢ်အံၤ
 ပၣ်ဃုာ်ဒီးဝဲၤကျိၤ
 ဒီးပုၤအၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်မၤတၢ်တဖၣ် ဒီးပုၤတဂၤစုာ်စုာ်
 မ့တမ့ၢ် ကရၢလီၤဆီလၢအဟံၣ်လီၤတၢ်နီၤဖး (ဂ)
 အတၢ်တိစၢၤမစၢၤတဖၣ်, ပၣ်ဃုာ်ဒီး
 တၢ်မၤဘၣ်လိာ်ဖိဒုတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ,
 တၢ်သမံသမိးထံတဖၣ်
 ဒီးတၢ်သမံသမိးမၤကွၢ်တဖၣ်ဘၣ်ဆၣ်
 တပၣ်ဃုာ်ဒီးဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ဆုၢ်ကရၢတဖၣ် မ့တမ့ၢ်
 ပဒိၣ်ခၢၣ်စးကရၢတဖၣ် ဒ်အမ့ၢ် ကီၢ်စဲၣ် Medicaid
 မ့တမ့ၢ် CHIP တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ မ့တမ့ၢ်
 ပုၤနီၢ်တဂၤပၤကရၢလီၤဆီ ဒ်အမ့ၢ်
 နီၢ်တဂၤပၤတၢ်အုၣ်ကီၢ်ခိပနံၣ်တဖၣ်
 လၢအကဲပုၤဟ့ၣ်စ့ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ လၢ တၢ်နီၤဖး (ဂ)
 အတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်လၢဟံၣ်ပနီၣ်

နီၢ်ကစၢ်သ့

-
 တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအဟံၣ်ပနီၣ်နီၢ်ကစၢ်သ့တဖၣ်အံၤ
 မ့တမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်
 လၢတၢ်တဟံၣ်ပနီၣ်အီၤဘၣ်ဆၣ်
 ပၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်လၢဟံၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ -
 (က) ဖိသၣ်အံၤ, ဖိသၣ်မိၢ်ပၢ် မ့တမ့ၢ်
 ဟံၣ်ဖိဃီဖိအဂၤတဖၣ်,
 (ခ) ဖိသၣ် မ့တမ့ၢ် ဖိသၣ်အဟံၣ်ဖိဃီဖိ
 အလီၢ်အိၣ်ဆိးထံး,

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသးန့ၣ်

- (ဂ) နီၣ်ကစၢ်တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ် ဒ်အမ့ၢ် ဖိသၣ် မ့တမ့ၢ်
မိၢ်ပၢ်ပုၤဂ့ၢ်ဝီတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢနီၣ်ဂီၢ်, ဖိသၣ်နီၣ်ဂီၢ်
မ့တမ့ၢ် တၢ်ဒွဲးတယာ်ကွၢ်အတၢ်မၤနီၣ်မၤဃါ,
- (ဃ) တၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်လီၤလီၤအဂၤတဖၣ် ဒ်အမ့ၢ်
ဖိသၣ်အိၣ်ဖျဲၣ်မုၢ်န့ၣ်မုၢ်သီ, အိၣ်ဖျဲၣ်တၢ်လီၤ
ဒီးမိၢ်အမံၤတချုးဖျိသးအခါ,
- (င) တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအဂၤ ထဲတခါ မ့တမ့ၢ် ဟံၣ်ဖျိလၢ
လၢအဘျးစဲလိာ်သး မ့တမ့ၢ်
အဘျးစဲလိာ်သးသ့လၢ ဖိသၣ်လီၤလီၤဆီဆီ
လၢအဟ့ၣ်ပျဲ ပုၤတဂၤဂၤဖဲ
တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆီအပုၤတဂၤပုၤ
လၢအတသ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်သးလၢအဘၣ်ထွဲတဂၤ
အံၤ ကဟံၣ်ပနီၣ်လီၤတံၢ်ဖိသၣ်သ့ဝဲ, မ့တမ့ၢ်
- (စ) တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢတၢ်ဃုထီၣ်အီၤ ဒီဖျိပုၤလၢ
ပုၤအၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်မၤတၢ်တဂၤ
န့ၣ်ဝဲလၢအသ့ၣ်ညါဖိသၣ်အဂ့ၢ်အကျိၤ
လၢအဘၣ်ထွဲဒီး
တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆီအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါတဖၣ်.

တၢ်ဃုသ့ၣ်ညါမၤကွၢ်- တၢ်ဃုသ့ၣ်ညါမၤကွၢ်

အကျိၤအကွၢ်တဖၣ်အံၤ
မ့ၢ်ဝဲတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢအဘၣ်တၢ်မၤအီၤ ဒီဖျိဝဲၤကျိၤ
မ့တမ့ၢ် ပုၤဟ့ၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆီ
အတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤတဖၣ် လၢကဟံၣ်ဖျိ
ဖိသၣ်အိၣ်ဖျဲၣ်သီ မ့တမ့ၢ် ဖိသၣ်ဆံးလၢတၢ်တယာ်ကွၢ်
လၢအအိၣ်ဒီးက့ၢ်ကွဲၣ် မ့တမ့ၢ်
လိာ်ဘၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူဆီ အတၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ
ဖဲအသးန့ၣ်ဆံးအခါတသ့ဖဲအသ့. ဝဲၤကျိၤ မ့တမ့ၢ်

ဟံၣ်ဖိဃီဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသၢနံၣ်

ပုၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤယူၤဆိအတၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤ
အံၤ မ့ၢ်ဆၢန့ၣ်လၢတၢ်ကသမံသမိးကွၢ်ဖိသၣ်န့ၣ်,
တၢ်ကလိၣ်ဘၣ်မိၢ်ပၢ်အတၢ်ဟ့ၣ်ပျဲန့ၣ်လီၤ.

ကိၢ်စဲၣ်အတၢ်ဒိသဒါအဖီလၢ်- ဒ်ဘၣ်တၢ်ဆၢတဲာ်ဟံၣ်ဖိဖျိကိၢ်စဲၣ်
ဖဲဖိသၣ်အိၣ်ဆိးအလီၢ်အသိးန့ၣ်,
ကိၢ်စဲၣ်အတၢ်ဒိသဒါအဖီလၢ်အံၤ အနီၤပညိမ့ၢ်ဝဲ -
1. ဖိၣ်သၣ်လၢဘၣ်တၢ်ကွၢ်လုၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အီၤ,
2. ကိၢ်စဲၣ်အတၢ်ဒိသဒါအဖီလၢ်, မ့တမ့ၢ်
3. ဖဲဖိသၣ်တၢ်အိၣ်မ့ၢ်အိၣ်ပၤပဒိၣ်ခၢၣ်စးကရၢ
အတၢ်အံၤထွဲကွၢ်ထွဲအပူၤ.
ကိၢ်စဲၣ်အတၢ်ဒိသဒါအဖီလၢ်အံၤ
တပၣ်ဃုာ်ဒီးဖိသၣ်လၢဘၣ်တၢ်ကွၢ်လုၢ်အီၤ
လၢအအိၣ်ဒီးမိၢ်ပၢ်ကွၢ်လုၢ်ဖိတၢ်
လၢအတုၤထီၣ်ထီၣ်ဘးဒီး မိၢ်ပၢ်အနီၤပညိ
ဒ်တၢ်ဟံၣ်ဖျိထီၣ်အီၤလၢထးအသိးဘၣ်.

ဆူညါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအဂီၢ်

- ကိး 1-800-305-3064 လၢထံကီၢ်ဒိဘၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ ဒီးတၢ်ဆုၢ်ဒီ လၢတၢ်န့ၣ်လီၤကျဲၤဃူဆိ အတၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤအဂီၢ်တက့ၢ်.
- တၢ်နီၤဖး (ဂ)/အိၣ်ဖျဲၣ်တုၤသၢနံၣ် မူဒါခိၣ်
တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဝဲၤကျိၤ
800 Governors Drive
Pierre, SD 57501
(605) 773-3678
doe.sd.gov/Birthto3/

က့ၣ်ကွဲၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် South Dakota
(605) 224-8294
1-800-658-4782 (တၢ်ကလုာ်/TTY)
drsdlaw.org
- South Dakota မိၢ်ပၢ်တၢ်ဘျးစဲလိာ်သး
1-800-640-4553
sdparent.org

လံာ်တၢ်စးကျဲးထုးထီၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အဘူးအလဲခီဖျိ စ့တိာ်ဟံၣ်လၢ ကီၢ်အမဲရကၤ တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဝဲၤကျိၤ, တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လီၤဆီ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဝဲၤဒၢ, ဖိသၢ်အိၣ်ဖျဲၣ်သီ ဒီးဖိသၢ်ဆံးလၢအအိၣ်ဒီးက့ၣ်ကွဲၣ်တဖၣ်, တၢ်တိာ်ကျဲၤ 84.181A လၢအဘူးအလဲအိၣ်လံာ်ဆံးဖိတဘျး \$.74 န့ၣ်လီၤ.